

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Głos

weekend

Piątek
21 marca 2025
nr 23 (LXXX)
cena: 22 Kč

WIADOMOŚCI
GRÓB KIEROWNIKA
POLSKIEJ SZKOŁY
URATOWANY STR. 2-3

WYWIAD
JAK Z CZERWONEGO
KAPTURKA ZROBIĆ
WILKA (2) STR. 6

HISTORIA
NOSZAK, POLITYK NA
TRUDNE CZASY
STR. 8

Nie ma edukacji bez dialogu

WYDARZENIE: Dyrektorzy i nauczyciele z polskich szkół na Zaolziu i ich czeskich sąsiadów, placówek edukacyjnych po polskiej stronie granicy oraz ośrodków akademickich spotkali się wczoraj w czeskokocieszyńskiej „Strzelnicy” na międzynarodowej czesko-polskiej konferencji EDUdialog. Okazją do jej zorganizowania jest przypadająca w tym roku 30. rocznica powstania Centrum Pedagogicznego dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego w Czeskim Cieszynie.

Beata Schönwald

Z okazji 30-lecia postanowiliśmy zrobić prezent dla społeczności nauczycielskiej po obu stronach granicy w postaci konferencji i warsztatów EDUdialog. To będą dwa dni wymiany doświadczeń, inspiracji i poszukiwań, na które przyjęły zaproszenie ciekawe postaci ze świata edukacji, kultury i literatury. Konferencja w czwartek obejmuje dwanaście wykładów czeskich i polskich z wielu dziedzin edukacji od etyki aż po matematykę. Natomiast w piątek odbędą się warsztaty i seminaria na różnych poziomach edukacyjnych: od przedszkola do szkoły średniej. Pojawi się tematyka przywództwa edukacyjnego, nauczania języków polskiego i czeskiego czy zajęcia ze sztucznej inteligencji w perspektywie wykorzystania jej w szkole – przybliżyła „Głosowi” dyrektorka Centrum, Marta Kmeť.

Anna Szafrńska i Aleksandra Minczanowska z Wydziału Sztuki i Edukacji w Cieszynie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach nie wyobrażały sobie, że mogłoby ich zabraknąć na tym wydarzeniu. – Od prawie 25 lat współpracuję z paniami z Centrum Pedagogicznego. Wspólnie organizowaliśmy projekty transgraniczne i liderowałyśmy im wzdłuż całej granicy polsko-czeskiej. Na uniwersytecie zajmujemy się edukacją międzykulturową, więc są tematy, które nas łączą – podkreśliła Anna Szafrńska. Jej koleżanka przyszła na „Strzelnicę” przede wszystkim po to, żeby wysłuchać wykładu prof. Marka Kaczmarzyka. – Jestem jego

• Wystąpienie Jana Hábla. Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

idolką i uwielbiam to, co robi, jego podcasty i jego neurodydaktykę. No i tytuł konferencji mnie zafascynował, bo moim zdaniem nie ma edukacji bez dialogu i bez relacji – przekonywała.

Dyrektorka Szkoły Podstawowej i Przedszkola im. Gustawa Przeczka w Trzyńcu Jolana Kantorowa z niecierpliwością oczekiwała wszystkich wystąpień. – Spodziewamy się, że każdy z wykładowców będzie miał coś ciekawego do powiedzenia, co nas zainteresuje i na czym będziemy mogli budować naszą szkołę oraz opierać nasze metody nauczania. Ta konferencja to bardzo dobry po-

mysł i myślę, że wszystkie szkoły z bliższej i dalszej okolicy skorzystały z tej oferty i przyjechały dziś tutaj – stwierdziła w imieniu uczestników ze swojej szkoły.

W czwartkowe popołudnie sala pękała w szwach. Oprócz uczestników i wykładowców przyjechali również goście: przedstawiciele Ministerstwa Szkolnictwa, Młodzieży i Sportu w Pradze, Czeskiej Inspekcji Szkolnej w Pradze i Morawsko-Śląskiej Inspekcji Szkolnej w Ostrawie, Konsulatu Generalnego w Ostrawie, Kongresu Polaków i PZKO. Z kolei gospodyni spotkania Marta Kmeť przywitała osobiście

swoją poprzedniczkę i pierwszą dyrektorkę Centrum Pedagogicznego Irenę Kufę. – Od jej determinacji i przy mocnym wsparciu ówczesnego zarządu Towarzystwa Nauczycieli Polskich w RC oraz wielkiej pomocy ówczesnych władz Ministerstwa Szkolnictwa, Młodzieży i Sportu wszystko się zaczęło. W trakcie tych 30 lat zespół się zmienił, lecz do dziś z wielkim zaangażowaniem podchodzi do swojej pracy. Ja zespołowi bardzo za to dziękuję – podkreśliła Kmeť.

Ciąg dalszy na str. 2

REKLAMA

Składamy gratulacje z okazji pięknego jubileuszu! „Głos” to gazeta, która wpisuje się w codzienne życie polskiej mniejszości, porusza tematy, które są i powinny być bliskie naszemu polskiemu sercu. W tym szczególnym roku życzymy redaktorom zdrowia, pogody ducha i sił do dalszej pracy, a także wielu zawodowych i osobistych sukcesów oraz ciekawych i inspirujących tematów.

A naszemu kochanemu „Głosowi” życzymy MOCNEGO I DONOŚNEGO GŁOSU, wzrastającego grona wiernych czytelników, finansowej stabilności i kolejnych pięknych jubileuszy!

Lucyna i Libor Škňouřilowie

GŁ-175

Przyjdźcie i bawcie się u nas w Vitality!

Imprezy towarzyskie do 50 osób, również nieformalnie — ze sportem!

+420 732 920 550
www.sportvitality.cz

GŁ-609

CYTAT NA DZIŚ

Dr hab. Monika Stanny
dyrektorka Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk

...
Dzisiejsza polska wieś nie ma już tylko jednego – rolniczego – oblicza. Rośnie w siłę nowy typ wsi podmiejskiej, która stanowi już jedną trzecią obszarów wiejskich w kraju, a trend ten jest wznoszący

Nie ma edukacji bez dialogu

Dokończenie ze str. 1

Zanim przedstawiciele Czeskiego Cieszyna i Cieszyna Vít Slováček i Krzysztof Kasztura oficjalnie otworzyli konferencję, głos zabrał sekretarz państwowy Ministerstwa Szkolnictwa, Młodzieży i Sportu w RC Ondřej Andrys. Po wygłoszonym w języku polskim powitaniu w imieniu ministerstwa i ministra Mikuláša Beka dodał: – My wszyscy wiemy, że polskie szkolnictwo narodowościowe jest integralną częścią życia naszego kraju. Osobiście cieszę się z tego, że Ministerstwo Szkolnictwa, Młodzieży i Sportu za pośrednictwem swojej organizacji, czyli Centrum Pedagogicznego dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego już 30 lat

• Jednym z gości był Aleksander Kaczorowski. Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

wspiera rozwój czesko-polskiego środowiska edukacyjnego na Śląsku Cieszyńskim. (sch)

REKLAMA

POSZUKUJEMY B2B PRZEDSTAWICIELA HANDLOWEGO NA POLSKĘ

**UMOWA O PRACĘ
FIX 40 000 KČ + BONUS**

więcej na
getconnected.cz/kariera

DZIŚ...

21
marca 2025

Imieniny obchodzą: Benedykta, Ludomira, Marzanna
Wschód słońca: 5.33
Zachód słońca: 17.52
Do końca roku: 285 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Wagarowicza
Przystawie: „Jak po Benedykcie ciepło, to i w lecie będzie piekło”

JUTRO...

22
marca 2025

Imieniny obchodzą: Bogusław, Katarzyna
Wschód słońca: 5.31
Zachód słońca: 17.54
Do końca roku: 284 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Ochrony Bałtyku
Przystawie: „Jeżeli w pierwszy dzień po przesileniu marcowym burza się zdarzy, zima już nie przydarzy”

POJUTRZE...

23
marca 2025

Imieniny obchodzą: Oktawian, Pelagia, Turybiusz
Wschód słońca: 5.29
Zachód słońca: 17.55
Do końca roku: 283 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Przyjaźni Polsko-Węgierskiej
Przystawie: „W marcu, gdy są grzmoty, urośnie zboże ponad płoty”

POGODA

piątek

dzień: 13 do 15°C
noc: 2 do 0°C
wiatr: 2-4 m/s

sobota

dzień: 14 do 16°C
noc: 3 do 1°C
wiatr: 3-5 m/s

niedziela

dzień: 14 do 16°C
noc: 10 do 8°C
wiatr: 4-6 m/s

Grób kierownika polskiej szkoły uratowany

MK PZKO w Czeskim Cieszynie-Centrum oraz Stowarzyszenie „Olza Pro” uratowały przed likwidacją grób Ferdynanda Gałuszki, kierownika polskiej szkoły w Starej Karwinie. Społecznicy z „Olzy Pro” zajęli się pracami porządkowymi, a koło opłaciło prolongatę grobu na kolejne dziesięć lat.

Łukasz Klimaniec

Na fakt, że na miejskim cmentarzu w Czeskim Cieszynie spoczywa Ferdynand Gałuszka, kierownik polskiej szkoły, zwrócił uwagę dr Bartłomiej Gutowski z Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Kardynała Stefa-

na Wyszyńskiego w Warszawie podczas inwentaryzacji polskich nagrobków na Zaozliu. Sprawą zainteresował Stanisława Kołkę ze Stowarzyszenia „Olza Pro”. – W zarządzie cmentarza dowiedziałem się, że grób nie jest od dłuższego czasu przez nikogo opłacany i jeśli nie

• Małgorzata Rakowska i Stanisław Kołek przed grobem Ferdynanda Gałuszki. Fot. ŁUKASZ KLIMANIEC

cieli zarządu MK PZKO w Czeskim Cieszynie-Centrum z pytaniem, czy koło nie byłoby skłonne objąć patronatem tego grobu. Małgorzata Rakowska, prezes koła w Czeskim Cieszynie-Centrum, przedstawiła sprawę na zarządzie. – Przedyskutowaliśmy ten temat, było sporo pytań, ale większość osób była za tym, że trzeba zachować groby Polaków. W przeciwnym razie kto będzie wiedział o tym, kto tu żył? Te groby to ślad przeszłości, ale nie możemy zapominać o teraźniejszości i przyszłości. Dlatego zdecydowaliśmy się, że opłacimy ten grób na okres dziesięciu lat – wyjaśnia Małgorzata Rakowska. I na dowód przytacza słowa „Ojczyzna to ziemia i groby. Narody tracąc pamięć, tracą życie”, jakimi podzielił się z nią prof. Andrzej Król. To zdanie przypisywane jest francuskiemu marszałkowi Ferdynandowi Fochowi, pojawia się też w twórczości Cypriana Kamila Norwida i jest też wyrzeźbione na murze

odnowi się prolongaty, to zostanie on po prostu zlikwidowany – przyznaje Stanisław Kołek. Wraz z innymi społecznikami „Olza Pro” zajęli się uprzątnięciem zarośniętego przez bluszcz nagrobka i uporządkowaniem jego otoczenia. Jednocześnie zwrócił się do przedstawicieli

zabytkowego cmentarza na Pękowym Brzysku w Zakopanem, który jest jedną z najważniejszych narodowych nekropoli w Polsce. Koszt prolongaty grobu nie jest duży – opłata za podwójny grobowiec wynosi 270 koron za rok, czyli za okres dziesięciu lat trzeba było zapłacić 2700 koron. Małgorzata Rakowska dopięła formalności w poniedziałek 17 marca. Zaznacza, że koło zajęło się sprawami formalnymi i finansowanymi, ale zwrócił się do „Olzy Pro” o pomoc w utrzymaniu grobu. – Nie jesteśmy w stanie tym się zajmować. Wielu naszych członków to już osoby starsze i mające kłopoty ze zdrowiem – przyznaje. Stanisław Kołek zapewnia, że stowarzyszenie zadba o należyty stan grobu polskiego nauczyciela. Przy okazji zainteresował się osobą Ferdynanda Gałuszki. Okazało się, że zmarły w 1963 roku nauczyciel spoczywający na cmentarzu w Czeskim Cieszynie był kierownikiem polskiej szkoły w Karwinie koło starego kościoła w latach 1915-1933. ▴

MOBILNA REDAKCJA

• Mobilna redakcja „Głosu” okazała się strzałem w dziesiątkę. W „Czytelní” w Wędrynie odwiedziło nas mnóstwo osób, dlatego z przyjemnością ogłaszamy kolejne miejscowości, w których się pojawimy w najbliższym czasie. W czwartek 27 marca mobilna redakcja „Głosu” zawita do Bogumina-Skrzeczonia. W Domu PZKO od godz. 9.00-15.00 będziemy przygotowywać piątkowe wydanie gazety. Zapraszamy wszystkich chętnych – będzie można spotkać się z dziennikarzami jedynego na Zaozliu dziennika, zadać pytanie, zwrócić uwagę, co moglibyśmy poprawić czy po prostu zobaczyć na żywo, jak tworzy się gazetę. • Kolejnym naszym przystankiem będzie – wszystko na to wskazuje – Dom PZKO w Olbrachicach, gdzie powinniśmy zawitać w poniedziałek 7 kwietnia. (wot)

W SKRÓCIE...

323

milionów złotych wydała w latach 2022-2024 Polska na ponad 24,5 tys. terminali Starlink i ich abonament, które zostały przekazane Ukrainie

Kto zostanie dyrektorem polskiej szkoły?

Zarząd Miasta ogłosił konkurs na stanowisko dyrektora Polskiej Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Czeskim Cieszynie. Powodem jest rezygnacja Stanisława Folwarczno-ego, który... od osiemnastu lat nie kierował już jednak tą placówką. Na chwilę obecną na jej czele stoi Marek Grycz. Formalnie jednak dyrektorem był do teraz Stanisław Folwarczny, który fizycznie opuścił swoje stanowisko po wyborach komunalnych w 2006 roku, kiedy został wiceburmistrzem Czeskiego Cieszyna. Do szkoły nie wrócił również po wyborze na wicehetmana ds. szkolnictwa województwa morawsko-śląskiego. Był nim przez dwie kadencje do 2024 roku. Wyłoniony w konkursie dyrektor ma objąć placówkę 1 sierpnia br. Termin składania podań upływa 7 kwietnia br. (sch)

Złóż wniosek o Kartę Polaka

W pierwszą środę kwietnia konsul Stanisław Bogowski z Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie będzie przyjmował wnioski o wydanie Karty Polaka w Karwinie. Spotka się z wszystkimi osobami zainteresowanymi uzyskaniem tego dokumentu w Oddziale Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej Karwina. Osoby chcące uzyskać Kartę Polaka powinny przedłożyć wypełniony wniosek (znajdziemy go na stronie internetowej <https://www.gov.pl/web/czechy/karta-polaka-zlozenie-wniosku>); jedno aktualne zdjęcie o wymiarach 35 na 45 mm wykonane w ciągu ostatnich sześciu miesięcy na jednolitym jasnym tle z zachowaniem równomiernego oświetlenia twarzy, bez nakrycia głowy i okularów z ciemnymi szklami; kopię dokumentów potwierdzających narodowość polską (np. świadectwo szkolne, książeczka wojskowa, itp.); akt urodzenia; kopię aktu małżeństwa; kopię dokumentu tożsamości. Jak przypominają w Oddziale Literatury Polskiej, w przypadku działalności w organizacjach polskich i polonijnych – istotne będzie zaświadczenie organizacji polskiej lub polonijnej potwierdzające aktywne zaangażowanie w działalność na rzecz języka i kultury polskiej lub polskiej mniejszości narodowej w okresie ostatnich trzech lat. – Organizacje upoważnione do wystawienia zaświadczenia to Zarząd Główny PZKO oraz Kongres Polaków w Republice Czeskiej. Prosimy o wcześniejsze wykonanie kopii wszystkich dokumentów, które będą dołączane do wniosku – czytamy w e-mailu do redakcji. Najważniejsza informacja jest taka, że przyjmowanie wniosków nastąpi po rezerwacji terminu. Można to zrobić wysyłając e-maila na adres: marcela.wierzgon@rkka.cz lub dzwoniąc pod nr telefonu 724 751 002. (wot)

Razem przeciw powodzi

Wiceminister infrastruktury Przemysław Koperski spotkał się w poniedziałek w Ostrawie z czeskimi wiceministrami rolnictwa Radkiem Lančem i środowiska Pavlem Jandą. Głównym tematem rozmów była współpraca Polski i Czech w kontekście zabezpieczenia przeciwpowodziowego. Powodziewe doświadczenia sprzed kilku miesięcy, kiedy wielka woda zalała wsie i miasta po czeskiej i polskiej stronie, skłoniły polityków do próby wypracowania wspólnych przedsięwzięć, w tym zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego.

– To był roboczy dialog na temat możliwości realizacji wspólnych projektów przeciwpowodziowych dla obszarów transgranicznych oraz usprawnienia współpracy między instytucjami IMGW – ČHMÚ i Po-vođi Odry – PGW WP (Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie) – wyjaśnił Koperski. Dodał, że katastrofalna powódź sprzed kilku miesięcy pokazała, jak ważna jest szybka wymiana informacji i skoordynowane działania. – Polska i Czechy mają wspólną odpowiedzialność za ochronę mieszkańców i infrastruktury na terenach

przygranicznych. Skuteczna ochrona przeciwpowodziowa nie zna granic, dlatego musimy działać razem i jak najszybciej wdrożyć konkretne rozwiązania – dodał wiceminister. W ramach spotkania politycy odwiedzili wyremontowaną i naprawioną po powodzi miejską oczyszczalnię w Ostrawie, a w gminie Nové Heřminovy zapoznali się z planami

• Politycy w Ostrawie odwiedzili wyremontowaną i naprawioną po powodzi miejską oczyszczalnię. Fot. FACEBOOK/PRZEMYSŁAW KOPERSKI

budowy zbiorników retencyjnych na Opawie. (klm)

Pomóżmy Rodzinie Katyńskiej

2025 został ustanowiony przez Sejm RP Rokiem Polskich Bohaterów z Katynia, Charkowa, Miednoje, Bykowni i innych miejsc w przypadającą w kwietniu 85. rocznicę zbrodni katyńskiej. W piątek 11 kwietnia w Czeskim Cieszynie odbędzie się uroczystość wspomnieniowa „85 lat Zbrodni Katyńskiej – pamiętamy!”, która jest najważniejszym wydarzeniem dla Rodziny Katyńskiej w RC. O 9.00 w kościele katolickim NSPJ w Czeskim Cieszynie rozpocznie się nabożeństwo ekumeniczne, wystąpi Chór „Gorol”, a następnie uroczystości przeniosą się na Koneszynie, gdzie przed tablicami katyńskimi zaprezentuje się chór gimnazjalny pod batutą Leszka Kaliny, kosztów tego przedsięwzięcia. Do tej pory mieszkańcy tych terenów czerpali wodę z własnych studni. Jednak w czasie szuszy skarżyli się zarówno na jej ilość, jak i jakość. (sch)

Suszki, zostanie pokazana na nowo opracowana przez Mariana Steffka z Ośrodka Dokumentacyjnego Kongresu Polaków w RC wystawa „Katyń – Pamięć Narodu”. Jednak chcąc oddać hołd swoim bliskim zamordowanym w Katyniu, grupa Rodziny Katyńskiej w RC planuje wyjazd do znajdującego się w Warszawie Muzeum Katyńskiego. Ponieważ koszt wyjazdu przekracza finansowe możliwości stowarzyszenia, została ogłoszona publiczna zbiórka na ten cel. – Ludzie mają potrzebę odwiedzenia Muzeum Katyńskiego w związku 85. rocznicą zbrodni katyńskiej i poświęceniem roku 2025 tym wydarzeniom. Pieniądze można wpłacać poprzez portal siepomaga.pl lub na czeskie konto stowarzyszenia „Rodzina Katyńska w RC” – wyjaśnia Halina Pijarska, wiceprezes organizacji. Zbiórka publiczna ogłoszona na portalu siepomaga.pl opiewa na 62 tys. zł (ok. 380 tys. koron). Na tę kwotę składają się m.in. koszty związane z wyjazdem grupy Rodziny Katyńskiej w RC, posiłkami

• Rodzina Katyńska w RC co roku upamiętnia ofiary zbrodni katyńskiej przed tablicami na Koneszynie. Fot. ŁUKASZ KLIMANIEC

w trakcie podróży, noclegiem w hotelu, pobytem w Warszawie oraz zwiedzaniem muzeum. Pieniądze zostaną też przekazane na wsparcie obchodów 85. rocznicy zbrodni katyńskiej. – Wyjazd dojdzie do skutku tylko wtedy, jeśli uda się zebrać pieniądze na ten cel – nie ukrywa Halina Pijarska. (klm)

Spacerkiem do wiedzy

Czym jest colostrum, jak wpływa na nasz układ immunologiczny, kto, kiedy i w jaki sposób może korzystać z takiego wsparcia organizmu – te i inne ciekawostki poznała w środę w Wędryni grupa Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Sportowego „Beskid Śląski” w RC podczas spotkania z Anną Kolorz z rodzinnej firmy Corinos z Gnojnika.

Łukasz Klimaniec

Spotkanie tematyczne zwięzczyło środową wyieczkę-spacer „Beskidzioków” i było czwartym takim wydarzeniem. Zaczęło się od prelekcji Antoniego Matlocha, który opowiadał o parzeniu herbaty, a następnie zaproponował wykład na temat Chin.

– Jak już odbyły się te dwie prelekcje, to wypadato zrobić trzecie spotkanie i zrobił się z tego cykl. Teraz jest kolejne – uśmiechała się Wanda Farnik, wiceprezes od spraw turystyki „BŚ”.

Dwie grupy piechurów (jedna wyruszyła sprzed dworca kolejowego Trzynieć-Centrum, a druga sprzed wędryńskiego dworca) spotkały się w Izbie Pamięci w Wędrynie (starej szkole), gdzie czekało ich spotkanie z Anną Kolorz, która wraz z Joanną Dřuman i Werniką Dudą przybliżyła działalność jedynej w Czechach firmy zajmującej się produkcją colostrum.

Działaa ona od 2010 roku i zajmuje się pozyskiwaniem i wyrabianiem colostrum, czyli popularnej siary. – W Gnojniku mamy nasz zakład produkcyjny. Siarę zbieramy od

• Anna Kolorz (w środku) wraz z Joanną Dřuman (z lewej) i Weroniką Dudą przybliżyła działalność rodzinnej firmy zajmującej się produkcją colostrum. Fot. Facebook/Gabriela Staszekiewicz

rolników, z którymi mamy umowy, ponieważ mleczarnie nie zajmują się siarą. Mogą wykupować mleko krowie dopiero od piątego dnia po ocieleniu. Colostrum trafia do nas zamrożone. Wszystko opiera się na ręcznej pracy rolników i naszej.

Siara w oznaczonych butelkach jest przechowywana w zamrażarkach, a po jej rozmrożeniu obrabia na w taki sposób, by pozbyć się niechcianych elementów, a zachować te najbardziej wartościowe, jak m.in. białka serwatkowe. Dlatego przy

produkcji nie można posiłkować się pasteryzacją. Wykorzystana jest natomiast mikrofiltracja i dwie metody suszenia – rozpyłowa albo liofilizacji. – Uzyskując proszek zastanawialiśmy się, co z nim zrobić. Próbowaliśmy zainteresować firmy farmaceu-

tyczne. Aż w końcu uznaliśmy, że musimy wymyślić własne produkty – przyznała prelegentka.

Charakteryzując colostrum, zwróciła uwagę, że używa się go do wsparcia układu immunologicznego. Zauważyła, że u dzieci układ odpornościowy nie jest w pełni wykształcony, dlatego są one podatne na różne infekcje i choroby. Natomiast u osób starszych układ immunologiczny jest już mocno wyeksploatowany i potrzebuje wsparcia.

– Colostrum to produkt dla wszystkich. Nie można go przedawkować, ani zrobić sobie nim krzywdy. To bezpieczny produkt. Nie jakieś chemikalia, ale żywność. My jedynie to zbieramy, suszymy i pakujemy do takiej formy, aby ludzie mogli go użyć – podkreśliła Anna Kolorz.

Colostrum szczególnie jest polecane dla dzieci i seniorów. Warto przed okresem zimowym oraz po jego zakończeniu zrobić sobie 2-3 miesięczną kurację zażywając te suplementy. „Beskidziocy” usłyszeli także o takim produkcie, jak Ghi masło, czyli masło klarowane, jaki powstaje w wyniku odtuszczenia colostrum i zawiera 10 procent tłuszczu. Nie łała gratką była możliwość zakupu produktów w promocyjnej cenie oraz zaproszenie do odwiedzin rodzinnego zakładu w Gnojniku. ◀

Marek Słowiaczek

Od 2014 roku, gdy Rosja naapadła na Krym (czyli siłowo przejęła terytorium należące do Ukrainy),

było jasne, że to dopiero początek. Świat nie miał złudzeń – prędzej czy później Moskwa rozpęta wojnę i nikt jej nie zatrzyma. I rzeczywiście, dyktator się nie mylił. Nikt go nie zatrzymał. Świadomy tego faktu, tuż przed inwazją spokojnie oglądał w Pekinie zmagania swoich sportowców na Zimowych Igrzyskach Olimpijskich. A świat? Świat, jaki znamy, nie zrobił nic. Fasadowe rozmowy, dyplomatyczne wizyty – wszystko elegancko wpisało się w zaplanowany scenariusz. Wojna była nieunikniona. Kilku genera-

Kolejne spotkania, telefony, wymyślone historie i rzekome scenariusze – wszystko pod publiczke. Udawana siła Donalda Trumpa błyszczy w świetle kamer. Jego ego jest tak wielkie, że całej Rosji by zabrakło, by je pomieścić. I znów prasa serwuje nam idiotyczne pytania: „Przełom?”, „Putin chce pokój?”, „Kiedy zawieszenie broni?”

Nic niewarte rozważania. Przecież wiadomo, że Putin nie cofnie się ani o krok. Uzurpuje sobie prawo do kolejnych kilometrów kwadratowych europejskiej ziemi. Dlaczego? Bo on chce i już. Proste jak filozofia cepa, a jednak zbyt skomplikowane, by świat zrozumiał, że wojna jest złem.

Bezczelność sięga zenitu. Trump z jednej strony przyklaskuje bombardowaniu Strefy Gazy, uzasad-

Przypomina mi się ilustracja tonącej łodzi. Na rufie dziura, woda wlewa się do środka. Marynarze desperacko próbują ratować statek, wylewając wodę za burtę. Tymczasem na dziobie dwóch uśmiechniętych admirałów patrzy na ten chaos i mówi: „Całe szczęście, że dziura nie jest po naszej stronie”

łóg usiadło przy stole, wykonując rozkazy, i oto mamy kolejne piekło na Ziemi. W imię nieznanych im wartości giną setki tysięcy żołnierzy i cywilów.

Perfidny plan ludobójstwa, skrywany za maską niewzruszonego dyktatora, został uruchomiony i trwa do dziś. Ogarnia mnie złość, gdy czytam kolejne nagłówki o „przełomowych rozmowach pokojowych”.

niając to walką z terroryzmem, a z drugiej uśmiecha się do Putina, którego metody niczym nie różnią się od tych stosowanych przez Hamas.

Obecna administracja USA ewidentnie się czegoś boi. Nie prowadzi otwartej wojny z Rosją, ale przekonuje, że doprowadzi do pokoju. Jak można ufać człowiekowi, który publicznie uzurpuje sobie prawo do przejmowania cudzego teryto-

Grafika: ChatGPT

rium? Można – bo lojalność dyktatora zza oceanu kończy się tam, gdzie zaczynają się niewygodne haki na jego wcześniejsze biznesowe i polityczne machlojki. Szpiegostwo ma się dobrze, a niewygodne, ale wiarygodne informacje potrafią trzymać na smyczy nawet największych twardzieli.

Pisząc to, mam świadomość, że ta wojna nigdy się nie skończy. Władza, bogactwo, panowanie nad światem – oto prawdziwe przyczyny konfliktów. Udawane rozmowy pokojowe, zaangażowanie urzędników, administracje kolejnych państw – wszystko to ma jeden cel: podsycać strach i siać panikę. Bo tylko przerażeni ludzie są posłuszni.

I na koniec – przypomina mi się ilustracja tonącej łodzi. Na rufie dziura, woda wlewa się do środka. Marynarze desperacko próbują ratować statek, wylewając wodę za burtę. Tymczasem na dziobie dwóch uśmiechniętych admirałów patrzy na ten chaos i mówi: „Całe szczęście, że dziura nie jest po naszej stronie”. ◀

Fot. Facebook/Gabriela Staszekiewicz

Książę czeka na... oczyszczenie

Cieszyński Mieszko ma w końcu twarz. Naprawiona została figura księcia Mieszka, która trzy lata temu spadła z postumentu. Gabriela Staszekiewicz, burmistrz Cieszyńska poinformowała, że zanim Mieszko I wróci na swoje miejsce, stojący postument zostanie oczyszczony.

– Termin naprawy całego pomnika – wynikający z umowy – upływa w czerwcu. Niewykluczone jed-

nak, że ustawiony zostanie wcześniej – wyjaśniła.

Na naprawę książęcej figury wykonanej z brązu, a także renowację kamiennego postumentu, miasto przeznaczyło łącznie 282,9 tys. zł. Cieszyń na ten cel otrzymał 150 tys. zł z rządowego programu Polski Ład.

Mieszko spadł z cokołu w nocy z 17 na 18 września 2022 r. Twarz księcia wskutek upadku uległa poważnej deformacji. Została zrekonstruowana przez wyłonięgo

w przetargu wykonawcę na podstawie odlewu, który znajduje się w jednym z wrocławskich muzeów.

Początkowo istniały podejrzenia, że pomnik został celowo zniszczony. Cieszyńska prokuratura ustaliła jednak, że tak nie było. Do zdarzenia doszło wskutek złego stanu pomnika. Nie stwierdzono działania osób trzecich.

Policjanci informowali, iż doszło do „zmeżenia materiału; korozji elementów metalowych podtrzymujących pomnik”. (Ox.pl)

Monument poświęcony jest założycielowi linii Piastów cieszyńskich – Mieszkowi I. Żył on na przełomie XIII i XIV w. Został on odsłonięty w 1931 r. z inicjatywy ówczesnego burmistrza Cieszyńska ks. Józefa Londzina.

Twórcą posagu z brązu, który stanął na cokole był Jan Raszka. Mieszko został usunięty z pomnika podczas II wojny światowej. Powrócił na swoje miejsce w 1957 roku.

GŁOSY Z TERENU

Zebranie na placu budowy

Powinniśmy to spotkanie przełożyć na później – powiedziało kilka osób w poniedziałek przed piątkowym zebraniem sprawozdawczym MK PZKO w Orłowej-Porebie. Powodem był stan Domu PZKO i trwająca przebudowa salki balowej. Wszędzie było pełno kurzu, materiałów i narzędzi, słowem istny bałagan.

Zapraszać gości było niemożliwym, a doprowadzenie pomieszczenia w ciągu czterech dni do jako takiego stanu graniczyło z cudem. Zwłaszcza że bez współpracy i zrozumienia ekipy budowlanej, sprząatanie nie miało by sensu. Prace przygotowawcze były już jednak na takim etapie, że na zmianę terminu było za późno. Poszły w świat zaproszenia, zaczęto piec kołaczce, przygotowana była prelekcja.

Dzięki niesamowitej pracy członków i rzemieślników zebranie się odbyło i to w przyjemnej atmosferze.

Oczywiście widać było, że w budynku się pracuje, ale dyskomfort z tego wynikający nikomu zdawał się nie przeszkadzać. Tradycyjnie uczestnikom przypomniano zeszłoroczną działalność ze sprawozdaniem kasowym na czele oraz przedstawiono plan na rok bieżący z budżetem. Pozytywnym akcentem było stanowisko komisji rewizyjnej, potwierdzające między innymi sprawna kondycję finansową koła.

Owocna była dyskusja, z wnioskami poszerzenia planowanych imprez na przykład o spotkania muzyczno-taneczne i kiermasz książek używanych. Prelekcja doktora Alfreda Böhma na temat snu zainteresowała obecnych, którzy

zasypali prelegenta pytaniami. Zebranie zakończył poczęstunek, podczas którego dyskutowano głównie o tym, jak sfinansować trwające prace. Niestety wniosek na dofinansowanie inwestycji na rok 2025 nie został przyjęty. W tej sytuacji chyba nikogo nie zaskoczył apel o wsparcie finansowe rekonstrukcji, kiedy to jesteśmy zmuszeni korzystać, przynajmniej na razie, wyłącznie z środków własnych.

Podobnie jak udało się przed parulaty sfinansować wymianę okien, także teraz mamy nadzieję pozyskać dary od naszych członków, sympatyków, ich pracodawców i zaprzyjaźnionych firm. Proponujemy zawieranie umów sponsorskich, umożliwiających obniżenie podstawy podatkowej płatników, zarówno osób fizycznych, jak i firm. Oferu-

• Nieważne w jakich warunkach odbywają się obrady, istotne, żeby byli chętni do działalności społecznej. A takich nie brakuje w Orłowej-Porebie. Fot. ARC

jemy wypiek porębskich kołaczcy, wynajem i przede wszystkim zapraszamy zarówno na tradycyjne, jak i nowatorskie imprezy w naszym domu i ogrodzie. Już teraz dziękujemy za sponsoring, wolontariat i aktywność na tym polu.

Wszystko to, co robimy i jak się prezentujemy w naszym środowisku, służy zachowaniu tożsamości narodowej nas, Polaków, żyjących w Republice Czeskiej i jest odzwierciedleniem odpowiedzialności wobec następnych pokoleń. Dalia Śliwka

KRÓTKO O ŚWIECIE

Więcej środków na wojsko

Niemiecki Bundestag zmienił we wtorek konstytucję, umożliwiając przyszłemu rządowi nieograniczone zwiększanie deficytu budżetowego w celu sfinansowania wydatków na obronność i pomoc Ukrainie oraz na modernizację infrastruktury kraju.

Za projektem ustawy głosowało 513 posłów z klubów CDU/CSU, SPD i Zielonych. Wymagana do zmiany konstytucji większość dwóch trzecich wynosi 489. Przeciwno głosowały Alternatywa dla Niemiec (AfD), Lewica, BSW i FDP.

Ustawa autorstwa CDU/CSU i SPD zreformowała zapisany w Ustawie Zasadniczej – niemieckiej konstytucji – „hamulec zadłużenia”, zakazujący zwiększania deficytu budżetowego powyżej 0,35 proc. PKB. Wprowadzone zmiany przewidują, że wydatki na wojsko, obronę cywilną, służby i cyberbezpieczeństwo, przekraczające 1 proc. PKB, nie będą podlegać ograniczeniom budżetowym, a na ich finansowanie możli- we będzie zaciąganie kredytów.

„Pakiet finansowy” przewiduje ponadto utworzenie specjalnego funduszu na modernizację infrastruktury oraz ochronę klimatu w wysokości 500 mld euro. Konieczna jest jeszcze zgoda Rady Federacji (Bundesratu).

Wicepremier, minister cyfryzacji RP Krzysztof Gawkowski poinformował w styczniu, że w internecie zaczęły pojawiać się ogłoszenia, w których Rosjanie mieli oferować polskim obywatelom nawet 4000 euro za rozpowszechnianie dezinformacji przed wyborami prezydenckimi. Włoski kontrwywiad DIS w raporcie z 2025 roku stwierdził, że w trakcie kampanii przed wyborami parlamentarnymi w 2024 roku doszło do 85 tys. ataków informatycznych na system przeprowadzania wyborów. Dokonano ich bezpośrednio z 33 krajów, jednak dalsze ślady prowadziły do Rosji.

Czujni Norwegowie

Norwegowie obawiają się, że rosyjskie służby oraz powiązane z nimi organizacje przestępcze będą starały się szeregować dezinformację i rozpowszechniać nieprawdziwe informacje w trakcie kampanii przed wyborami do parlamentu. Szczególną uwagę Norweski Urząd Wyborczy zwrócił na doniesienia o takich działaniach we Włoszech i w Polsce.

Wicepremier, minister cyfryzacji RP Krzysztof Gawkowski poinformował w styczniu, że w internecie zaczęły pojawiać się ogłoszenia, w których Rosjanie mieli oferować polskim obywatelom nawet 4000 euro za rozpowszechnianie dezinformacji przed wyborami prezydenckimi. Włoski kontrwywiad DIS w raporcie z 2025 roku stwierdził, że w trakcie kampanii przed wyborami parlamentarnymi w 2024 roku doszło do 85 tys. ataków informatycznych na system przeprowadzania wyborów. Dokonano ich bezpośrednio z 33 krajów, jednak dalsze ślady prowadziły do Rosji.

Eskil Grendahl Sivertsen, specjalista w zakresie cyfrowej propagandy w Instytucie Badań nad Obronnością w Oslo, zwrócił uwagę, że według danych wywiadowczych rosyjskie farmy trolli produkują codziennie 10 tys. artykułów, postów czy innych materiałów, mających zasiać w demokratycznych spo-

czeństwach Europy zamęt i wzmocnić narrację Kremla. Norweskie instytucje państwowe wielokrotnie były obiektami ataków ze strony powiązanych z Rosją hakerów.

Choć obecnie nie otrzymaliśmy żadnych bieżących informacji o szczególnych zagrożeniach, staramy przygotować się na najgorsze – powiedziała Benedicte Bjørnland we wtorkowym wywiadzie dla dziennika „Aftenposten”.

Wybory parlamentarne odbędą się w Norwegii 8 września. Kandydaci ubiegać się będą o 169 miejsc w jednoizbowym parlamencie.

Węgrzy wypowiedzą się w sprawie Ukrainy

Minister ds. europejskich Węgier János Bóka oświadczył, że przyszość procesu rozszerzenia UE znajdzie się w rękach węgierskich obywateli, (PAP)

Jak z Czerwonego Kapturka zrobić wilka? ²

Publikujemy drugą część rozmowy z Evą Klusową, badaczką z Czeskiej Akademii Nauk, specjalizującą się w analizie wpływu mediów i manipulacji informacyjnej.

Szymon Brandys

Co dziś dominuje w przestrzeni?

– Nostalgia. Czyli: kiedyś było lepiej, a nowe pokolenie jest takie i siakie. My starsi kiedyś rozumieliśmy więcej, zachowywaliśmy się lepiej i byliśmy dobrzy ludźmi, a młodzi są dźwiś tragiczni. Nostalgia dobrze się sprawdza, ponieważ można ją łatwo połączyć z komunizmem i władzą jednej partii, czyli: „kiedyś nie mieliśmy tyle wolności, ale było łatwiej, ktoś za nas decydował, bo przecież podejmowanie decyzji jest takie skomplikowane”. I taką retorykę można dalej wykorzystywać już wszędzie: w grupach ezoterycznych, prokomunistycznych, pro-prawicowych, antysystemowych. Chodzi o zaburzenie podstawowego zaufania w instytucje demokratyczne. I to jest wielki problem! My jednak sobie tego nie uświadamiamy, ponieważ to jest subtelny i długotrwały proces. Jak myślisz, czy twój mózg podejmuje decyzję na podstawie twojej świadomości czy podświadomości?

Podświadomości...

– A czy twoja podświadomość wie, co jest prawdą a co kłamstwem? Nie! Wie tylko, która informacja stanowi dla ciebie zagrożenie a która nie. Twoja podświadomość określa, co jest dla ciebie ważne z punktu widzenia przetrwania. To jest właśnie to nasze homo sapiens. Kiedy więc czytasz jakąś dezinformację, często karmisz się takimi treściami, i nawet jeśli one przejdą przez twoje krytyczne myślenie i stwierdzisz, że to jakaś bzdura, to i tak cały czas twoja podświadomość sprawia, że widzisz na przykład jakies zagrożenie. Dlatego taki przekaz nie musi być bardzo wyrazisty, można przecież o wiele subtelniej grać na naszej podświadomości. To może kolejny przykład?

Jak najbardziej! Uruchamiamy wyobrażenie.

– Wyobraź sobie, że idziesz nad Zaporę Żeremnicką i widzisz na wodzie pływające śmieci – plastik, jakieś zabrudzenia. To są najbardziej widoczne oznaki problemu, jak skrajna dezinformacja i ludzie, którzy wierzą w najbardziej absurdalne teorie spiskowe. To ci, którzy wychodzą na ulice protestować, bo są przekonani, że świat nimi manipuluje. Łatwo ich dostrzec i równie łatwo odrzucić ich argumenty. Masz w głowie „policjanta”, który od razu mówi ci: „to bzdura, nie wier w to”. Ale woda kryje coś znacznie groźniejszego – śniece. Są niewidoczne, rozpuszczone w wodzie, ale dużo bardziej toksyczne. Tak samo działa subtelna dezinformacja. Nie krzyczy wprost, ale szączy wątpliwości – „nie ufaj mediom”, „Unia chce nas zatruć”, „oni coś przed nami ukrywają”. Wystarczy powtarzać ludziom, że Bank Narodowy celowo manipuluje gospodarką, a rządy planują karmić społeczeństwo białkiem z owadów zamiast mięsa, by wywołać poczucie zagrożenia. Takie przekazy nie są spektakularne, ale powtarzane nieustannie sprawiają, że ludzie stopniowo tracą zaufanie do nauki, instytucji demokratycznych i faktów.

A do tego dochodzi to okopywanie się we własnej twierdzy z przekonaniem: „my wiemy więcej”.

– To jest druga sprawa: polaryzacja społeczna. Ja mam ten duży plus, że jestem z Zaolzia, więc kiedy przyjeżdżam do Pragi, to tam są wszyscy zachwyceni, kiedy im opowiadam, jak Polska jest świetnie zorientowana w sprawach dotyczących Rosji, że tam nie ma jakiegos panskawizmu lub takich tendencji adorowania tego kraju. Wiemy dobrze, jak ta historia wyglądała. Czytaliśmy w szkole „Bagnet na broń” Broniewskiego. Ja sama zresztą jestem fantastycznie „zaszczepiona”. Moją rodzinę w Trzyńcu 1945 roku zbombardowały rosyjskie samoloty, więc część moich przodków zginęła pod koniec II wojny światowej – nie z winy Niemców, ale Rosjan. W naszym domu więc kwestia rosyjska była jasno określona. Polska jednak teraz ma inny problem z polaryzacją...

Dzielić społeczeństwo można na wiele innych sposobów. To co z tą Polską?

– Ultrakonserwatyści versus liberałowie. Oni też się kłócą i stanowią zagrożenie dla demokracji. Wystarczy, że masz bardzo podzielone społeczeństwo na przykład w kwestii poglądów na aborcję.

Zawsze jakiś temat się da wykorzystać...

– Zawsze! Na przykład w Niemczech świetnie działa problem migracji, który takim treściami, i nawet jeśli one przejdą przez twoje krytyczne myślenie i stwierdzisz, że to jakaś bzdura, to i tak cały czas twoja podświadomość sprawia, że widzisz na przykład jakies zagrożenie. Dlatego taki przekaz nie musi być bardzo wyrazisty, można przecież o wiele subtelniej grać na naszej podświadomości. To może kolejny przykład?

Kto tego produkuje najwięcej? Ruskie trolle?

– Ja zawsze tak myślałam, dopóki się nie zmieniła sytuacja w Stanach. Teraz trudniej to ocenić. Do tej pory w czeskim internecie działała czysto rosyjska propaganda. „Czysto rosyjska” to znaczy taka, która ma swoje źródło w Rosji tworzące treść w cyrylicy. Następnie ta treść jest przetłumaczona i do 1 na wszystkie inne języki narodowe i pojawia się nie tylko u nas. Taką samą z tym samym zdjęciem znajdziemy w Polsce, Rumunii, Bułgarii, na Słowacji itd. Ale są też inne źródła dezinformacji – takie, które nie powstają w Rosji, ale wspierają jej narracje. Mogą to być trolle, prywatne farmy trolli, a nawet osoby i organizacje działające lokalnie – w Czechach, Polsce czy innych krajach. Takie grupy, zwane „piątą kolumną”, często świadomie lub nieświadomie rozpowszechniają prorosyjską propagandę, bo jest ona łatwa, antysystemowa i trafia do niezadowolonych odbiorców.

A do tego możemy jeszcze dodać politykę!

– Oczywiście. Istnieją grupy polityczne, które dostrzegają korzyści z wykorzystywania tych samych narracji. Kiedy powielają antysystemowe hasła, zyskują na popularności, a czasem nawet finansowe wsparcie. Dlatego w Czechach możemy znaleźć zarówno partię polityczną, jak i różne ruchy społeczne, które grają na tych proro-

syjskich emocjach – czasem dla idei, czasem dla własnych korzyści.

Nie zapominajmy jeszcze o sektach i ruchach parareligijnych. Ostatnio w Czeskim Cieszyńie widziałem sporo porozrzucanych naklejek i ulotek z napisem „Tvořivá společnost”... – To są moi ulubieńcy! Gdyby mogli, pewnie by mnie zastrzelili, bo według nich światem rządzi organizacja zajmująca się przeciwdziałaniem sektom. A oni wolą określenia typu „ruch filozoficzno-społeczny”. AllatRa, z której wywodzi się Tvořivá společnost, początkowo promowała pozytywne idee – medytację, rozwój duchowy, lepszy świat itp. Ale później zaczęły się pojawiać antyżydowskie i antysystemowe narracje. W ich książkach dostrzega się dziwności, a ich lider, przedstawiany niemal jako zbawiciel, przypomina Putina. To już nie jest tylko ruch duchowy, ale coś bardziej radykalnego. Promują wizję nowego systemu politycznego, który brzmi jak utopia: wszyscy równi, wszyscy mają dostęp do wszystkiego. To wygląda jak neokomunizm – idea równości, która w teorii brzmi dobrze, ale w praktyce wiemy, że nie działa. W takich grupach działa mechanizm „króliczej nory” – zaczynasz od niewinnych idei, a potem stopniowo wciągasz cały system. Ludzie przywiązują się emocjonalnie do wspólnoty, która daje im poczucie przynależności, jak rodzina. To sprawa, że bardzo trudno jest odejść, nawet jeśli ktoś zaczyna dostrzegać niepokojące elementy.

Niektórzy się na to oczywiście łapią, bo tego typu teorie pozwalają nam też łatwiej uporządkować sobie świat i wyjaśniać jego skomplikowane zależności. Do tego dochodzi jeszcze inny problem – raczej nie chce nam się, szczególnie dzisiaj, przy tej całej rozproszonym uwadze i tempie życia, czytać rozbudowanych analiz czy przypisów dołnych. Lepiej i szybciej przeczytać nagłówek z leadem.

– W taki oto sposób bardzo łatwo jest manipulować tematami, które są po prostu trudne. Takimi jak inflacja, migracja czy covid. No i dochodzimy tutaj do najważniejszej kwestii: naszej tożsamości i wartości. Wolność dla każdego może znaczyć coś innego – ja na przykład w czasie pandemii czułam się wolna, bo mogłam się zaizolować, podróżować i nie stanąć zagrożenia dla innych. Ktoś inny postrzegał wolność jako brak maseczek i unikanie przymusu szczepień. Nie chodzi o kłamstwo czy prawdę, ale o różne sposoby rozumienia wartości.

Jak zatem rozmawiać z kimś, kto już został „złowiony” w te dezinformacyjne sieci?

– To nie jest tylko kwestia informacji i dezinformacji, ale przede wszystkim myślenia krytycznego. Kluczowa jest zdolność do uczenia się przez całe życie. Starsze osoby, które nadal rozwiązują krzyżówki i angażują się intelektualnie, są bardziej otwarte na inne argumenty niż ci, którzy przestali się rozwijać już w liceum. To także, jak rodzice wiedzieli, co dziecko ogląda, na jakich platformach spędza czas i jakie

absurdalne twierdzenia, jak to, że Ziemia jest płaska, jest kontrargumentacja – próbujemy „zmiażdżyć” rozmówcę dowodami. Ale co wtedy robimy? Nie atakujemy samego argumentu naszego „przeciwnika”, tylko jego tożsamość. W efekcie on zaczyna postrzegać nas jako wroga. To działa jak interwencja straży pożarnej przy próbie samobójczej. Gdy ktoś chce skoczyć, strażacy dają mu swój mundur, by nie stracił twarzy, by nadal czuł się częścią społeczności. Z osobami zmanipulowanymi przez dezinformację trzeba postępować podobnie – zostawić im godność, dać przestrzeń do zmiany zdania, nie wywołując w nich poczucia zagrożenia.

A w przypadku osób starszych? Jak rozmawiać o dezinformacji?

– Nie tłumaczę im, jak działa propaganda, bo to często nie ma sensu. Zamiast tego sięgam po książkę Timothy’ego Snydera „Tyrania”, gdzie na początku są ilustracje przedstawiające podstawowe wartości – czym jest wolność, szacunek, dlaczego warto bronić instytucji demokratycznych. Rozmawiamy o wartościach, bo to one są fundamentem myślenia krytycznego. Wiele osób angażuje się w dezinformację nie dlatego, że wierzy w kłamstwa, ale dlatego, że czuje się samotna. Pytam na przykład babci: „dlaczego potrzebujesz Facebook czy Instagram? Czujesz się samotna?” I mówię wprost: „Chodź, ja cię współpracować, szukać kompromisów i argumentować swoje wybory, np. co przygotować na śniadanie. Dzięki temu uczą się krytycznego myślenia w praktyce. Chodzi więc o to, by dać ludziom sens i stabilność w życiu. Jeśli ktoś czuje się pewnie i potrafi myśleć samodzielnie, staje się bardziej odporny na manipulację. I to jest podstawa.

Tylko jak to zrobić?

– Trzeba podejść do tego inaczej. W Norwegii poznałam politolożkę, która prowadzi szkołę policealną i uczy młodzież rzemiosła. Zamiast mówić im o rosyjskiej propagandzie, uczy ich grać w szachy, tańczyć, pracować z drewnem. Uczniowie muszą ze sobą współpracować, szukać kompromisów i argumentować swoje wybory, np. co przygotować na śniadanie. Dzięki temu uczą się krytycznego myślenia w praktyce. Chodzi więc o to, by dać ludziom sens i stabilność w życiu. Jeśli ktoś czuje się pewnie i potrafi myśleć samodzielnie, staje się bardziej odporny na manipulację. I to jest podstawa.

Zostaniemy na chwilę przy dzieciach. Mamy często podejmowany problem dostępu do telefonów komórkowych i treści w internecie. Ja sobie nie wyobrażam sytuacji, kiedy moje dziecko zostaje samopas z nieograniczonym dostępem do sieci. Kiedy jednak widzę rówieśników mojego ośmioletniego syna używających np. TikToka, to włos mi się jeży na głowie...

– A ja słyszę od rodziców, że to przecież jest taka fajna platforma, na którą czułam się wolna, bo mogłam się zaizolować, podróżować i nie stanąć zagrożenia dla innych. Ktoś inny postrzegał wolność jako brak maseczek i unikanie przymusu szczepień. Nie chodzi o kłamstwo czy prawdę, ale o różne sposoby rozumienia wartości.

Czyli wracamy do absolutnych podstaw!

– Przekierowujemy rozmowę na podstawowe wartości. Ktoś lubi Putina i Trumpa a wy kogoś innego? To porozmawiajcie o tym, jak uprawiać dynie w ogrodzie! Nie musicie naprawdę rozmawiać o polityce. Przecież kiedyś w rodzinach nie rozmawiali się o szczepionkach! Raczej o tym, co trzeba zrobić koło domu, dokąd pojechać na urlop itd. Jak sama nazwa wskazuje, chodzi o muzyczne portrety lata, pory roku traktowane często po macoszemu przez kompozytorów. To bowiem wiosna w ich opinii jest najbardziej seksy, a jesień i zima wiadomo, sprzyjają nostalgicznym dźwiękom o wiele mocniej, niż „nudne” lato. Dla Einaudiego, który w zeszłym roku przeprowadził się z rodziną na malowniczą wyspę Elba, lato to najpiękniejsza pora roku, z czym zgadzam się w stu procentach. W trakcie pierwszego odsłuchu „The Summer Portraits”, a był deszczowy i zimny piątek 14 marca, musiałem w odruchu obronnym zaciągnąć wszystkie żaluzje w oknach. Dopiero wtedy promienie słońca płynące z tej muzyki dotarły do mnie z pożądaną mocą. W dyskopli 70-letniego Włocha nowy album nie stanowi muzycznej rewolucji, znacznie odważniej Einaudi po-

Janusz Bittmar

Jeśli też z utęsknieniem wypatrujecie już lata, bohater najnowszego wydania Pop Artu ma dla Was cenne muzyczne wskazówki i inspiracje, jak... przetrwać do czerwca.

RECENZJE

LUDOVICO EINAUDI – The Summer Portraits

Trudno być prorokiem we własnym kraju, gdzie muzycznym mainstreamem rządzi italo disco, a muzyką wysokich lotów od trzech stuleci Giuseppe Verdi. Ludovico Einaudi należy do tych szczęściarzy, którym udało się to bez konieczności tworzenia na emigracji. Urodzony w Turynie włoski kompozytor, poruszający się na krawędzi mainstreamu i muzyki klasycznej, wydał właśnie swój nowy album studyjny „The Summer Portraits”.

Jak sama nazwa wskazuje, chodzi o muzyczne portrety lata, pory roku traktowane często po macoszemu przez kompozytorów. To bowiem wiosna w ich opinii jest najbardziej seksy, a jesień i zima wiadomo, sprzyjają nostalgicznym dźwiękom o wiele mocniej, niż „nudne” lato. Dla Einaudiego, który w zeszłym roku przeprowadził się z rodziną na malowniczą wyspę Elba, lato to najpiękniejsza pora roku, z czym zgadzam się w stu procentach. W trakcie pierwszego odsłuchu „The Summer Portraits”, a był deszczowy i zimny piątek 14 marca, musiałem w odruchu obronnym zaciągnąć wszystkie żaluzje w oknach. Dopiero wtedy promienie słońca płynące z tej muzyki dotarły do mnie z pożądaną mocą. W dyskopli 70-letniego Włocha nowy album nie stanowi muzycznej rewolucji, znacznie odważniej Einaudi po-

I co im wtedy radzisz?

– Załóżcie jakiś fajny klub czytelnicy! Zapakujcie do papieru książki w formie tajemniczej niespodzianki. Wymieniajcie się nimi, a na końcu wklejcie kopertę z jakimś wyzwaniem, na przykład „idź piechotą do dobrej kawiarni”, „postaw komuś kawę” itp. Wszystko po to, by życie było ciekawsze i fajniejsze. ▲

• Ludovico Einaudi tworzy muzykę z pasją impresjonistą.

traktował swoje romantyczne pomysły chociażby na płytach „In a Time Lapse” (2013) i „Elements” (2015), wykorzystując w dużej mierze również elektroniczne „przeszkadzajki”, ba, nawet rockową gitarę. Einaudi w ostatnich latach skupia się na muzycznym minimalizmie, z którym odnosił komercyjne sukcesy na płytach „Unna Mattina” (2004) i „Divenire” (2006). Na pierwszy plan artysta wysuwa fortepian, dobierając do towarzysztwa najwyżej kwartet smyczkowy.

„Ten album jest poświęcony wszystkim naszym beztroškom, pięknym chwilom” – pisze Einaudi w swojej inwokacji, będącej wprowadzeniem do trzynastu kompozycji. Tej płyty słucha się z największą przyjemnością i nie wątpię, że szczególnie pięknie trafia do nowych odbiorców. Kto zakochał się w tej muzyce już wcześniej, specyficzną technikę prowadzenia fortepianu przez Einaudiego czy częste powroty do muzycznych fraz

z poprzednich płyt traktuje jak codzienność. Dla nowego słuchacza otwierający krążek temat „Rose Bay” będzie więc prawdziwym objawieniem, podobnie jak pozostałe utwory skąpane w morskich falach Adriatyku.

Letnim obrazem do twarzy nie pod dachem galerii, a pod błękitnym niebem na plaży. „The Summer Portraits” traktuję więc jako „outdoorową” wersję słynnych „Obrazków z wystawy” Modesta Musorgskiego, cyklu dziesięciu miniatur fortepianowych z 1874 roku. Einaudi w odróżnieniu od rosyjskiego kompozytora sugeruje, żeby jego muzykę traktować nie jak spacer po galerii sztuki, lecz zachęte do spędzenia pełnych uroku chwil z najbliższymi na rozgrzanym od słońca leżaku. Dermatolodzy będą mieli pewnie wobec jego pomysłu wiele zastrzeżeń, ale pal licho.

Tego albumu najlepiej słucha się w skupieniu i w cisłości, nie pomijając

żadnej z trzynastu kompozycji. Jeśli jednak przyparty do muru miałbym „wydziobać” najważniejsze, moim zdaniem, fragmenty, to będą nimi ukryty pod numerem trzecim temat „Sequence”, następne w kolejności „Pathos” i „To Be Sun” oraz zamykający płytę utwór „Santiago”. Ten ostatni jest kwintesencją muzyki Einaudiego, sprawdzając się idealnie w różnych sytuacjach, ale najlepiej konsumowanej w skupieniu i samotności. Swoją strukturą muzyczną „Santiago” przypomina nieco dokonania Vangelisa, którego skądinąd też Wam serdecznie polecam. Również w muzyce zmarłego w 2022 roku greckiego kompozytora jest tyle słońca, że wiosną nie trzeba się już „szprycować” witaminą D.

A więc, byle do lata, którego koncertowym przedsmakiem mogą być występy Ludovico Einaudiego w praskim O₂ Universe 28 i 29 maja. ▲

POLSKIE GRZYBOBRANIE

• Sanah i Grzegorz Skawiński przygotowali muzyczną wersję „Inwokacji” Mickiewicza.

Zdjęcia: mat. prasowe

Fryderyki w nowej odsłonie

Zbliża się tegoroczna gala Fryderyków. Fonograficzne nagrody 2025 doznają w tym roku zmiany, zostaną bowiem rozdane podczas trzech gal w różnych miastach – Warszawie, Krakowie i Katowicach, 23 marca, 30 marca i 5 kwietnia. Główny organizator wydarzenia, Związek Producentów Audio Video, zdecydował o rozszerzeniu formuły imprezy o Gałę Muzyki Jazzowej.

Fryderyki to nagrody muzyczne przyznawane od 1995 r. przez Akademię Fonograficzną, powołaną przez Związek Producentów Audio Video. Nominowani do statuetki wyłaniani są w drodze taj-

nego głosowania wszystkich członków akademii podzielonej na trzy sekcje: muzyki rozrywkowej, poważnej i jazzowej. Każda z osób może należeć wyłącznie do jednej sekcji i tylko w jej obrębie mają prawo głosu.

Dla fanów romantyzmu

Grzegorz Skawiński i Sanah? Tak, ta współpracująca zebrażniwo w postaci muzycznej interpretacji „Inwokacji” Adama Mickiewicza. Wokalistka wspólnie z gitarzystą Kombii pochyliła się nad słynnym trzynastogłoskowcem Wieszcza z „Pana Tadeusza”. Ten utwór o dziwo trafił również do ramówek komercyj-

nych stacji radiowych, ostatnio miałem okazję zaśpiewać go wspólnie z Sanah podczas jazdy samochodem do redakcji. Pan Grzegorz w subtelny sposób, na gitarze akustycznej, towarzyszy piosenkarce w tym pięknym temacie. Pozycja obowiązkowa dla fanów romantyzmu.

Nowy festiwal na mapie Polski

Dawid Podsiadło też nie zwalnia tempa. Najbardziej wzięty obecnie polski artysta pop szykuje swój własny wędrowny festiwal muzyczny pn. ZORZA. Celem ambitnego wydarzenia jest połączenie muzyki ze sztuką. W jaki sposób Podsiadło zamierza to zrealizować, o tym przekonają się fani w sześciu miastach w Polsce, gdzie ZORZA ma w planach zawitać. – Mam poczucie, że startując z tym festiwalem, wchodzimy w zupełnie nowy etap. Z jednej strony, jak zawsze, muzyka. Zaprezentujemy wyjątkowe projekty, które w większości powstają od podstaw z myślą o naszej imprezie. Jesteśmy wdzięczni i dumni, że tak fantastyczni artyści polubili nasz pomysł i przyjęli zaproszenie. To dla nas wszystkich okazja, by złapać świeży, muzyczny oddech i stworzyć coś nowego, innego, a czasem nawet odrobinę szalonego – z przymrużeniem oka. Może nawet coś, na co zawsze mieliśmy ochotę, ale brakowało do tej pory okazji? To wszystko wydarzy się u nas premierowo i tylko raz, w takiej formie – mówi Dawid Podsiadło. Najbliższe Zaolzia festival pojawi się 29-30 sierpnia w Katowicach (Lotnisko Muchowiec). ▲

OFERTA

● **Kto przebiję się do półfinału. Stalownicy, czy Sparta?** Fot. ZENON KISZA

HOKEJ – 1/4 TIPSPORT EKSTRA-LIGI: Stalownicy Trzynec – Sparta Praga (piątek, 18.00). To czwarty wzajemny pojedynek obu drużyn w ćwierćfinale. Wczoraj (po zamknięciu numeru) w trzynieckiej Werk Arenie odbył się mecz numer 3, przy stanie 2:0 dla Sparty Praga. Blżej na [www.glos.live](#).
PIŁKA NOŻNA – MŚLF: Start Brno – FK Trzynec, Frydek-Mistek – Slovácko B (sob., 15.00), Karwina B – Kromierzyż (niedz., 10.15). **IV LIGA-gr. F:** Bogumin – Hawierzów (niedz., 15.00). **MISTRZOSTWA WOJEWÓDZTWA:** Cz. Cieszyn – St. Miasto (sob., 10.15), Koberzyce – Sl. Orłowa, Wrzesina – Stonawa (niedz., 15.00). **IA KLASA-gr. B:** Sucha Górna – Koprzywnica, Ostrawica – Śmitowice, L. Piotrowice – Libhoř (sob., 15.00), Jabłnków – Olbrach-cice, Kozłowice – Bystrzyca (niedz., 15.00). **IB KLASA-gr. C:** Wacławowice – Cierlicko 2022, Oldrzychowice – Luczina, Dobra – Dziecmorowice, Wędrynia – B. Orłowa, Żuków Górny – Niebory, Sedliszcze – I. Piotrowice (sob., 15.00), Nydek – Gnojnik (niedz., 15.00). **MP FRYDEK-MI-STEK:** Milików – Hukwałdy (sob., 12.00), Wojkowice – Mosty k. J. (sob., 15.00), Śmitowice B/Niebory B – Piasek, Toszonowice – Gródek (niedz., 10.00), Bukowice – Pržno (niedz., 15.00).
PIŁKA REZNIA – 1/4 CHANCE EKSTRALIGI MĘŻCZYZN: HCB Karwina – Frydek-Mistek (sob., niedz., 16.00). (jb)

W SKRÓCIE

CHALLENGE CUP DLA LUBLINA. Bogdanka LUK Lublin doprowadziła do remisu 2:2 (25:27, 21:25, 38:36, 25:20) w finałowym meczu rewanżowym z Lube Civitanova, co oznacza, że wywalczyła Puchar Challenge siatkarzy. Lublinianie pierwsze spotkanie w sobie wygrali 3:1, więc dwa sety im wystarczyły, by cieszyć się z trofeum. Lublinianie zdobyli pierwsze europejskie trofeum w historii klubu i powtórzyli ubiegłoroczny sukces PGE Projektu Warszawa.

JASTRZĘBSKI WĘGIEL W PÓŁFI-NALE LM. Siatkarze JSW Jastrzębskiego Węgla pokonali we własnej hali grecki Olympiakos Pireus 3:0 (25:21, 25:21, 25:19) w rewanżowym ćwierćfinale Ligi Mistrzów. Pierwsze spotkanie na wyjeździe polski zespół przegrał 2:3 i awansował do półfinału, gdzie zagra z Aluronem CMC Wartą Zawiercie. Za burtą znaleźli się natomiast siatkarze Projektu Warszawa, którzy przegrali w „złotym secie” z Halkbankiem Ankara. (jb)

Derby na początek!

Po przerwie zarezerwowanej na mecze drużyn narodowych wraca Chance Ekstraliga piłki ręcznej mężczyzn. I od razu z przytupem, bo najbliższy weekend stoi pod znakiem startu fazy pucharowej. Szczypiorniści Banika Karwina w roli lidera fazy zasadniczej, a także obrońcy mistrzowskiego tytułu w ćwierćfinale zmierzają się z lokalnym rywalem z Frydka-Mistka. Pierwsze dwa mecze zaplanowano w hali Banika (sobota, niedziela), do Frydka-Mistka seria przenosi się w następny weekend. Awansuje zespół, który skompletuje trzy zwycięstwa.

● **Mecze derbowe zawsze generują duże emocje. Migawka z pojedynku pomiędzy Frydkiem-Mistkiem a Karwiną w rundzie podstawowej.** Fot. hcb-karwina

Janusz Bittmar

Karwiniacy, którzy w tym sezonie zdobyli już pierwsze ważne trofeum – Puchar RC – zamierzają pchać wózek załadowany mistrzowskimi ambicjami również w play off Chance Ekstraligi. W rundzie za-

sadniczej podopieczni trenera Michała Brúny prezentowali równą i wysoką formę, kończąc rozgrywki podstawowe na pierwszym miejscu w tabeli z dorobkiem 39 pkt. Banik wyprzedził w tabeli swoich najpoważniejszych rywali w walce o mistrzowski tron, Talent Pilzno (32 pkt.), Duklę Praga (30) i Handball Brno (30). Na zwycięskiej drodze karwiniacy pozostali również przed przerwą reprezentacyjną, w ostatniej kolejce rundy

podstawowej, pokonując u siebie Jičín 36:29. Rywal miał w Karwinie ostatnią szansę, żeby przebić się do play off, Banik ustawił jednak poprzeczkę zbyt wysoko. Większości drużynom w ekstralidze aktualna forma zespołu Michała Brúny spędza sen z powiek, tym bardziej że do dyspozycji sztabu szkoleniowego Banika są obecnie wszyscy kluczowi zawodnicy. Po kontuzji do bramkostrzelnej formy wrócił m.in. Vojtěch Patzel, a jego młod-

Rozkład jazdy ćwierćfinałowej serii Karwina – Frydek-Mistek

📅 **Sobota 22 marca:**
Karwina – Frydek-Mistek (16.00)
📅 **Niedziela 23 marca:**
Karwina – Frydek-Mistek (16.00)
📅 **Sobota 29 marca:**
Frydek-Mistek – Karwina (18.00)

Pozostałe pary 1/4 Chance Ekstraligi

Pilzn – Zubrzy,
Dukla Praga – N. Veselí,
Brno – Lowosice

szy brat Jonáš zbierał ostatnio cenne doświadczenia w barwach reprezentacji RC.

– Jestem dumny z mojego brata, występy w barwach narodowych to sen każdego sportowca. Wiem coś o tym, niestety tym razem z powodu rekonwalescencji nie byłem do dyspozycji trenerów reprezentacji. Dla Jonáša to cenne doświadczenie, które będzie procentować również w meczach ekstraligowych – stwierdził Vojtěch Patzel. Szczypiornista występujący na pozycji rozgrywanego z niecierpliwością wypatruje już startu fazy pucharowej czechkiej najwyższej klasy rozgrywek. – Zdobylismy w tym sezonie już czechski puchar, teraz pora na najważniejsze trofeum ligowe, bo naszym głównym celem w tym sezonie jest obrona mistrzowskiego tytułu. Faza pucharowa jest specyficzna, rywale ostrzą sobie na nas pazury, ale my spokojnie podejmiemy do każdego pojedynku. Znamy swoją wartość – podkreślił Patzel. ▀

Lewandowski: najbliższe mecze mogą nam dodać pewności siebie

Kapitan piłkarskiej reprezentacji Polski Robert Lewandowski przyznał przed najbliższymi meczami eliminacji mistrzostw świata z Litwą i Maltą w Warszawie (20.45), że te spotkania mogą dodać kadrze pewności siebie. – Czego być może nam ostatnio brakowało – zaznaczył. Z Litwą biało-czerwoni rozpoczną kwalifikacje w piątek na PGE Narodowym, a trzy dni później zmierzają się na tym samym stadionie z Maltą. – Nie ma co ukrywać, że ostatnie wyniki nie były takie, jakie byśmy sobie wyobrażali (Polska spadła jesienią z najwyższej dywizji Ligi Narodów – PAP). Mecze eliminacyjne rządzą się jednak swoimi prawami.

Rozpoczęcie tych eliminacji będzie bardzo ważne. Te mecze mogą nam dać powiew świeżości i możliwość nabrania pewności siebie, czego może brakowało nam w ostatnich spotkaniach – powiedział Lewandowski na poniedziałkowej konferencji prasowej w Warszawie, otwierającej zgrupowanie kadry. – Na pewno Litwa i Malta to rywale, którzy będą chcieli dobrze się bronić, przeszkadzać nam i próbować wyprowadzić kontry. Musimy być na to gotowi i przystąpić do tych meczów z optymalnym nastawieniem. Jeżeli będziemy grać to, co chcemy, zwyciężymy. Musimy też dobrze bronić, aby przeciwnik nawet przez chwilę nie mógł pomy-

Czesi zaczynają w sobotę

Piłkarska reprezentacja RC w eliminacjach MŚ zmierzy się w sobotę w Hradcu Kralowej z Wyspami Owczymi (20.45), a we wtorek podopieczni Ivana Haška zagrają na wyjeździe w portugalskiej Faro z Gibraltarem. W grupie L znajdują się ponadto reprezentacja Czarnogóry oraz przegrany z ćwierćfinałowego dwumeczu Ligi Narodów między Francją i Chorwacją. (jb)

śleć, że może nam zagrozić – dodał napastnik Barcelony. W grupie G rywalizować będą jeszcze Finlandia oraz przegrany z ćwierćfinałowego dwumeczu Ligi Narodów między Hiszpanią i Ho-

landią. Mistrzostwa świata 2026 zagospodzą w Stanach Zjednoczonych, Meksyku i Kanadzie, po raz pierwszy z rekordową liczbą 48 drużyn narodowych. (PAP)

pre-teksty i kon-teksty /361/

Krzysztof Łęcki

Czeskie rozrachunki

Byłem przekonany, że moje – nazwijmy je – „czeskie doświadczenia” są raczej skromne. Ale właśnie czytając z niesłabnącym przez moment zacięciem nową książkę mojego uniwersyteckiego kolegi Marka Migalskiego „Czeska lekcja”. I w trakcie lektury zrozumiałem, że pozostawałem w tej kwestii w błędzie.

I
Bowiem, w porównaniu z czechską fascynacją Marka, moje „czeskie doświadczenia” są daleko bardziej niż skromne. I jest tak chyba jednak nie tylko dlatego, że Migalskiemu z Raciborza było i jest do granicy czechkiej o wiele bliżej niż mnie z Katowic. I – jeszcze dodam – nie tylko dlatego, że inicjacje w poznawaniu tego, co zadziwić może za południową granicą nie były w moim przypadku tak efektywne, jak – zobaczone przez Marka przed laty na praskim base – odsłonięte piersi młodych Czeszek. Może zatem czas podsumować – jakież są zatem te moje skromniutkie doświadczenia Czech, Czechów i Czeszek? No cóż – zaczynajmy od tego, iż przez pierwsze lata mojego życia, kiedy graliśmy z Czechosłowacją, byłem przekonany, że to nie tylko takie państwo, ale, że jest taki naród. Czechosłowacki. Wstyd powiedzieć, ale dopiero pod koniec „podstawówki” przyjąłem do wiadomości, że są Czesi i Słowacy.

II
Na przełomie lat 60. i 70. kibicowałem gorąco reprezentacji kraju naszych południowych sąsiadów w finałach mistrzostw świata w hokeju. I to nie tylko wtedy, kiedy grała ona z ZSRR. A genialny napastnik tej drużyny Václav Nedomanský był wówczas moim absolutnym hokejowym idolem. Dygresja. O grającym od końca lat 70. ubiegłego wieku w NHL (m.in. w Detroit Red Wings) hokeiście zrobiło się głośno na początku 2025 roku, kiedy w rozmowie z iDNES wyraził takie oto zdanie o Rosjanach: „Za wyjątkiem kilku genialnych jednostek, jak pisarze czy kompozytorzy, to, moim zdaniem, prymitywny naród. Tak było zawsze w historii, a po 1918 roku jest to szczególnie widoczne. System zabijał swoich ludzi milionami, brak szacunku do życia jest tam nadal powszechny”. Czy hokeista się w swojej diagnozie mylił? Nie rozstrzygam tej kwestii. Niemniej warto w tym kontekście przypomnieć znaną uwagę Józefa Stalina. Otóż kiedy miliony czerwonoarmistów ginęły lub trafiały do niemieckiej niewoli – Choraży Pokoju skonstatował: „Ludzie u nas mnogo”.

III

Także czechą Pragę odwiedziłem jeden jedyny raz (przynajmniej – jak na razie), kiedy była jeszcze stolicą Czechosłowacji. Uczestniczyłem wtedy w niezapomnianym (przynajmniej przeze mnie) Europejskim Zjeździe Antropologów Kulturowych. Główne atrakcje turystyczne Pragi – zaliczyłem. Już w Czechach (a nie Czechosłowacji) odwiedziłem kilka razy Czeski Cieszyn, a to przy okazji akademickich imprez, które moja Alma Mater ułokowała w cieszyńskim kampusie uniwersyteckim. No cóż, pozostaje jeszcze najkrócej zreferować moje kontakty z czechą kulturą. Znalazłoby się i w tym podsumowaniu kilka paradoksów. Ot, przykładowo, filmy czechskiego reżysera Miloša Formana zaciękały mi nie dopiero wtedy, kiedy je zaczął kręcić w Stanach. Może zresztą nie ma się czemu dziwić, kiedy na kinowe ekrany PRL-u wchodziły takie obrazy Formana, jak „Czarny Piotrus”, „Miłość Blondynki” czy „Pali

się, moja panno” byłem kilkuletnim brzdącem; fascynowały mnie wówczas przede wszystkim przygody Winnetou i Old Shatterhanda. Co innego późniejsza, amerykańska, twórczość Formana – „Lot nad kukulczym gniazdem”, „Hair” czy „Amadeusz”. Co może zastanawiające (przynajmniej dla mnie), w przypadku pisarstwa Milana Kundery mam dokładnie odwrotnie – najbardziej cenię jego dzieła powstałe w Czechosłowacji – „Žart” czy „Śmieszne miłości”; jego powstała na emigracji twórczość zajmuje mnie znacznie, znacznie mniej. A wracając jeszcze na moment do świata filmu, czechska filmografia kojarzy mi się – pewnie zresztą nie tylko mnie – już to z oglądanymi po wielu latach od premiery „Pociągami pod specjalnym nadzorem” (kultowa scena z pieczętkami w czasach wszechobecności tatuażu nabiera chyba nowego znaczenia), już to z fantastyczną komedią „Trup w każdej szafie”, która śmieszyła mnie jako nastolatka. Poza tym – jasne: serial „Szpital na peryferiach” (z kultowym „gdyby głupota umiała latać, lałaby pani jak gołębicą” – doktora Štrosmajera). No i jeszcze film z 1947, z którego zna się zwykłe tylko tytuł – no, wiadomo: „Czeski film »Nikt nic nie wie«”. W innym oglądanym przeze mnie czechskim obrazie „Czeski sen” tłumy zdążające do nieistniejącego supermarketu do końca nie przyjmowały do wiadomości, że tego nowego sklepu – z okazjnymi cenami nie ma. I nie będzie. Bo to była tylko iluzja stworzona przez filmowców.

IV

Do lektury „Czechskiej lekcji” bardzo zachęcam – także dlatego, że jest to brawurowo napisany, pełen ciekawych informacji esej, a lubię tę literacką formę, jako najbardziej osobistą. Zdaje się zresztą, że w nadchodzącej dobie sztucznej inteligencji znaczenie bardzo osobistych esejów będzie rosło. Nie będę zatem książki Marka spojlerował – warto by trafiła pod strzechy. Zatrzymam się tylko – i to na moment – na jednym wątku. No właśnie, jak wspomniałem, całkiem sporo mieszkańców Republiki Czeskiej dało się nabrać eksperymentowi autorów filmu „Czeski sen”. A przecież zachwała Migalski czechski realizm – polityczny, można chyba jednak przyjąć, że nie tylko i wyłącznie polityczny. Zatem realizm byłby jednak cechą stopniowalną – ktoś jest większym realistą, a ktoś cierpi na deficyt realizmu. To w życiu.

V

A w literaturze? Esaj Migalskiego – jak sam deklaruje – dotyczy polityki (i historii, jak łatwo się czytelnik/czytelniczka zorientuje). Ale jego autor to wszak nie tylko politolog, ale także autor pracy dyplomowej z zakresu literatury (o Hrabalu w studium nauczycielskim w Raciborzu). Więc może przypomnę pewną opinię, którą dzieliłem się już kiedyś z czytelnikami/czytelniczkami „Głosu”. Otóż, ponoć Czesi przy piwie rozmawiają głównie o życiu, gdy Polacy przy alkoholu głównie krytykują polityków. Nie wiem, może to tylko stereotyp. Niemniej może rzeczywiście to właśnie różnica w doborze tematów podejmowanych przy zakrapianych piwem rozmowach powoduje, iż Czesi słyną z realistycznej prozy, gdy specjalnością Polaków miałaby być głównie twórczość z zakresu poezji patriotycznej.

VI

No to przypomnijmy – przypomina i Migalski w „Czechskiej lekcji” – tekst znany w Polsce na poziomie szkoły podstawowej: „Szlachta na koń wsiędzie, ja z synowcem na czele i? jakoś to będzie!...”. ▀

PODRÓŻE MAŁE I DUŻE. Poleca Jakub Skalka /91/

Jakub Skalka

Śladami folkloru, cz. 8

● **Krewny strumięńskich „utopców” zasiadający na fontannie w Bieruniu.** Fot. ARKADIUSZ ŁAWRYNIAK

Podejmując refleksję nad Kolbergiem i jego rzadką w Cieszyńskim obecnością, uświadomiłem sobie jedną sprawę. Wszak Śląsk Cieszyński ma wśród ludo-znawców swojego Oskara! Związanego z regionem przez większość życia, badacza kultury ludowej, rzetelnego historyka, a przy tym cenionego wychowawcę i duszpasterza, na którym można było polegać, jak na Zawiszy. Zarty żartami – jeśli jednak w dalszym ciągu nie jest jasne, że o księdzu Oskarze Zawiszy jest mowa, pora przywrócić pamięć o tej wybitnej i wszechstronnej postaci.

III
Pierwsze kroki stawiał w Jabłonkowie, gdzie urodził się w 1878 r. jako syn miejscowego nauczyciela, Karola Zawiszy i Emilii z d. Blacha. Rodzina Zawiszy, pochodząca z galicyjskiej Białej, podtrzymywała w dzieciach ducha polskiego patriotyzmu. Znalazło to odzwierciedlenie w żywym zainteresowaniu młodego Oskara polską literaturą, muzyką, a także jego aktywności społecznej – już równoległe do nauki w niemieckim gimnazjum w Bielsku wstąpił do zrzeszającej młodzież polską tajnej organizacji „Jedność”. Następnie podjął studia teologiczne, kontynuując naukę w Ołomuńcu i Widnawie. Był to najdłuższy w jego życiu okres spędzony poza granicami Śląska Cieszyńskiego, czas nabywania nie tylko kompetencji przydatnych w pracy duszpasterskiej, ale także naukowej i... artystycznej. Procz teologii studiował historię i muzykę, pobierając nauki u czeskiego kompozytora Josefa Nešvery.

III

Ze Śląskiem Cieszyńskim na powrót przyszedł mu związać się po święceniach, które przyjął w lipcu 1902 r. Z początku objął funkcję administratora parafii w Piotrowicach, z kolei wikarego w Lutyni Dolnej (wówczas Niemieckiej) i Będowicach. Po krótkim epizodzie w Cieszynie i nieco dłuższym w Strumieniu, wrócił na zachodni brzeg Olzy i osiadł w Cierlicku, z którym związany był jako proboszcz od 1911 r. Dwie dekady jego posługi przypadły na niełatwy czas wojny polsko-czechosłowackiej, podziału Śląska Cieszyńskiego i odgórnego nacisku na zamieszkującą Zaolzie ludność

polską. Przypadły też na wyjątkowy moment w historii, gdy w stronę Cierlicka zwróciły się oczy całej Polski, czyli tragiczną śmierć lotników Żwirki i Wigury. Na Kościelecu odprawił wówczas uroczyste nabożeństwo żałobne i wygłosił poświęcone im kazanie. Mimo trudnych warunków, rozległej parafii i problemów zdrowotnych wzorcowo pełnił obowiązki duszpasterskie do przedwczesnej śmierci w 1933 r.

III
Gdziekolwiek był, tam szukał, pytał i dokumentował, zostawiając utrwalone na piśmie świadectwa przeszłości okolic. Dzięki znajomości języków i mając, jako osoba duchowna, ułatwiony dostęp do źródeł, mógł porządkować wiedzę dotyczącą historii gmin i parafii, co też czynił. W formie książki ukazały się „Dzieje Strumienia”, wydał m.in. opracowania dotyczące Karwiny, historii reformacji i kontroreformacji w regionie, miejscowych kościołów i kaplic. Za wielką wartość uważał właśnie folklor, w którym widział skarbnicę kultury – utrwalił pamięć podania o „Czarnej Księżnej”, zapisał też kilkadziesiąt, czyli bodaj najwięcej ze wszystkich badaczy, wariantów opowieści o „utopcami” w rolach głównych. Nigdy się nie przysnał, ale kto wie – może spotkał kilku podczas posługi w Żabim Kraju? Materiały ludoznawcze publikował głównie w „Gwiazdce Cieszyńskiej” i „Zaraniu Śląskim”, motywy ludowe uwieczniał też w autorskich poematach, widowiskach i operach. Gdy było trzeba, sam chwytał za batutę i „kierował wytrawną kapłą chórem i utworzoną samorzutnie orkiestrą”, jak wspominać będzie prasa po jego śmierci. Pod koniec życia wiele uwagi poświęcił górnikom. Napisał dla nich melodramat poświęcony patronce, św. Barbarze, „Jasieńka”, jednoaktówkę „Czarne diamenty”, a nawet ułożył „Śpiewnik górniczy”.
III

Zmarł nagle i pochowany został w Cierlicku. Na jego pogrzeb mimo mrozu i śniegu przybyły tłumy parafian, uczniów, kilku duchownych, prezes Związku Katolików Śląskich, przedstawiciele władz. Wszyscy wyrazili jednomyślnie przekonanie, że liczne zasługi księdza zapewnią mu na wieki pamięć i wdzięczność krajanów. Czy tak się rzeczywiście stało? ▀

Historia Polski według Kabaretu Moralnego Niepokoju

Niedziela 23 marca, godz. 16.20

PIĄTEK 21 MARCA

6.35 Korona Gór Polski. Turbacz **7.00** Makłowicz w podróży. Podróż 14. Irlandia **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Wilnoteka **11.30** Wszystko przed nami (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** M jak miłość (s.) **14.05** Polonia 24 Tygodnik **14.45** Bajki naszych rodziców. Olimpiada Bólka i Lolka **14.55** Pomysłowy wnuczek. **15.05** Baśnie i bajki polskie **15.30** Program informacyjny **16.00** Przykazanie miłości. Historia rodziny Ulmów z Markowej **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Stacja innowacja **18.30** Całkiem niezła historia. Mamy Aniołków **18.45** Panorama **19.10** Przystanek Ameryka **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Na dobre i na złe (s.) **21.20** Na sygnale (s.) **22.10** Tygrysy Europy. Jan (s.) **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej).

SOBOTA 22 MARCA

6.00 Panorama **6.40** Studio w kontakcie **7.30** Pytanie na śniadanie **11.50** Maszyna zmian (s.) **13.00** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka **13.30** Na dobre i na złe (s.) **14.30** Do śmiechu! **15.25** Okrasa tamie przepisy. Tajemnicza lukrecja **16.00** Kulturalni PL **17.00** Teleexpress **17.20** M jak miłość (s.) **18.15** Daję słowo - Maciej Orłoś 2 (talk-show) **19.10** Muzyka w sieci **19.30** Program informacyjny, pogoda, sport **20.20** Ranczo 6 (s.) **22.10** Sanatorium miłości 7 (reality show) **23.05** Do śmiechu! (s.)

NIEDZIELA 23 MARCA

6.00 Panorama **6.40** Z gwiazdą przez świat. Mietek Szcześniak **7.30** Pytanie na śniadanie **11.25** Makłowicz w podróży. Irlandia **1.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.55** Słowo na niedzielę. Czyj jest Wielki Post? **13.00** Transmisja mszy świętej z kaplicy Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie **14.15** Bodo (film biograficzny) **16.20** Historia Polski według Kabaretu Moralnego Niepokoju **17.00** Teleexpress **17.20** M jak miłość (s.) **18.15** Szansa na sukces. Opole 2025 **2** **19.10** Kabareto we Naj. Legenda kabaretu - Jeremi Przybora **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Stulecie Winnych 3 (s.) **21.15** Wenecja **23.20** Rodzina, ach, rodzina.

PONIEDZIAŁEK 24 MARCA

6.00 Panorama **6.35** Tamara Lempicka **7.00** Na tropie przypraw. Pikantnie i słodko. Oregon **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Przystanek Ameryka **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Stulecie Winnych 3 (s.) **13.20** Kiedyś to było... **13.55** Polacy świata. Helena Rubinstein **14.05** Kulturalni PL **15.05** Cześć, czy mogę Cię zjeść? **15.15** Kocie kalamburki **15.30** Program informacyjny **16.00** Kró-

lowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **18.45** Panorama **19.00** Polacy świata. Kazimierz Prószyński **19.10** Nad Niemnem. Za wschodnią granicą (mag.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Noce i dnie (s.) **21.20** Noce i dnie **22.15** Magazyn Ekspresu Reporterów **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej).

WTOREK 25 MARCA

6.00 Panorama **6.35** Anna Dymna - spotkajmy się **7.00** Rączka gotuje **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Nad Niemnem. Za wschodnią granicą **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Ranczo 6 (s.) **14.15** Tygodnik kulturalny **15.00** Zagadki zwierzogromadki. Pingwin **15.10** Zwierzaki Czytali **15.30** Program informacyjny **16.00** Królowie (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.10** Przegląd tygodnia **18.45** Panorama **19.10** Wschód **19.30** Program informacyjny **20.25** Ojciec Mateusz 31 (s.) **22.10** Parę kroków w słońce z Markiem Hłaską **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej).

ŚRODA 26 MARCA

6.00 Panorama **6.35** Stacja Arktyka. Lodowiec z bliska **7.00** Okrasa tamie przepisy **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Wschód **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** Ojciec Mateusz 31 (s.) **14.05** Parę kroków w słońce z Markiem Hłaską **15.05** Animowanki. Rodzina Trefików **4** **15.30** Program informacyjny **16.00** Królowie. Gorączka (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Oko na Wschód **18.45** Panorama **19.10** Kierunek Zachód (mag.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** O mnie się nie martw 9 (s.) **22.15** Studio w kontakcie **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej).

CZWARTEK 27 MARCA

6.35 Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **7.00** Jedzenie ma znaczenie **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Kierunek Zachód **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Gość poranka **12.25** O mnie się nie martw 9 (s.) **14.05** Studio w kontakcie **14.50** Całkiem niezła historia. Mamy Aniołków **15.05** Bajki naszych rodziców **15.15** Mały pingwin Pik-Pok **15.30** Program informacyjny **16.00** Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Gra słów (teleturniej) **17.50** Teleexpress Extra **18.15** Stanisława Ryster - Przerwana gra **18.45** Panorama **19.10** Polskie szlaki północy **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Profilerka (s.) **22.15** Polonia 24 Tygodnik **22.50** Lidzbarskie Wieczory Humoru i Satyry - Lidzbark 2014 **23.10** Panorama **23.45** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej). ▲

25 lat Teatru » Wędrownka «

Teatr „Wędrownka” z Gimnazjum im. św. Rafała Kalinowskiego w Niemiezu (rejon wileński) obchodził 1 marca swoje 25-lecie. Założony w 1999 r. od początku swojego istnienia prowadzony jest przez polonistkę Bożenę Bieleninik, która pełni funkcję reżyserki, scenarzystki oraz kierowniczki zespołu. Przez lata działalności teatr przygotował ponad 30 spektakli, zdobywał liczne nagrody na różnych konkursach i festiwalach, a w jego skład wchodził uczniowie gimnazjum, nauczyciele oraz rodzice.

Jubileuszowa uroczystość zgromadziła licznych gości, w tym byłych i obecnych aktorów, ich rodziców, przyjaciół oraz miłośników teatru. W programie znalazły się: pokaz spektaklu „Mały Książę” w formie czarnego teatru, wspomnienia związane z dorobkiem zespołu oraz poczęstunek.

Działalność w teatrze uczy młodzieży cierpliwości i wytrwałości. Przygotowanie spektaklu wymaga tygodni, a nawet miesięcy pracy – od prób przez naukę ról po dopracowanie najmniejszych detali. To proces, który kształtuje charakter, uczy radzenia sobie z niepowodzeniami i pokazuje, że sukces to wynik ciężkiej pracy i zaangażowania całego zespołu.

Nie można też zapomnieć o tym, że teatr rozwija wyobraźnię i kreatywność. Młodzi aktorzy uczą się interpretowania tekstów, wyrażania emocji i budowania postaci. Każda rola to nowe wyzwanie, które zmusza do refleksji nad sobą i światem. Wcielanie się w różne postacie po-

• Bożena Bieleninik (z prawej) wciąż z pasją i energią prowadzi zespół. Fot. Lucyna Saliukowska/Facebook

zwiała lepiej zrozumieć innych ludzi, ich emocje, motywacje i problemy, co ma ogromne znaczenie w kształtowaniu wrażliwości społecznej i emocjonalnej.

Teatr przez 25 lat swojej działalności nie tylko kształtował młodych artystów, lecz także wychowywał świadomych, otwartych i empatycznych ludzi. To miejsce, które daje młodzieży przestrzeń do rozwoju, eksperymentowania i odkrywania siebie. Uczy nie tylko, jak stać na scenie, ale przede wszystkim, jak odnaleźć swoją drogę w życiu.

Podczas uroczystości nie zabrakło słów wdzięczności dla Bożeny Bieleninik, która przez wszystkie te lata była sercem i duszą zespołu. Nie tylko reżyserowała spektakle, lecz także wspierała swoich podopiecznych, dbając o każdy szczegół przedstawi-

wień – od scenariuszy przez scenografię po kostiumy i rekwizyty. W przygotowania spektakli zaangażowanych było wiele osób, które szły kostiumy, przygotowywały rekwizyty, tworzyły dekoracje i dbały o to, by wszystko było dopracowane w najmniejszych szczegółach. Sama jubilatka z wielką skromnością przyjęła gratulacje, mówiąc: – Za dużo. Za dużo uwagi, przecież to nie tylko moja zasługa!

Jubileusz teatru stał się nie tylko świętem wspomnień, ale także inspiracją do dalszego rozwoju. Bo jak podkreślali wszyscy zgromadzeni, Wędrownka to nie tylko teatr – to miejsce, które kształtuje osobowość i łączy pokolenia.

„Kurier Wileński”/LITWA

Chcą rozwijać skrzydła, mimo pełnowymiarowej wojny

Forum Młodych Polaków na Ukrainie jest inicjatywą, która pozwala młodzieży rozwinąć skrzydła i wstąpić na drogę realizowania własnych pomysłów i marzeń we współpracy z doświadczonymi liderami organizacji polskich z różnych zakątków państwa ukraińskiego.

Mimo pełnowymiarowej wojny, która od 3 lat traumatycznie wpływa na mieszkańców Ukrainy, uczestnicy inicjatywy, zorganizowanej przez Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego w Iwano-Frankiwsku, mają motywację i chęć pracować społecznie na rzecz rozwoju polskiego i ukraińskich narodów.

Jednym z kluczowych elementów Forum Młodych Polaków jest two-

• Młodzież realizuje własne pomysły i marzenia. Fot. DANUTA STEFANKO

renie przez młodych przedstawicieli polskich organizacji własnych projektów. W formie warsztatowej uczą się pisać wnioski projektowe, planować etapy realizacji wydarzeń

oraz dzielić obowiązki, a także składać sprawozdania. Dotychczas zrealizowano 70 mini projektów w co najmniej 16 miastach.

„Kurier Galicyjski”/UKRAINA

INFORMATOR

ŻYCZENIA

Dnia 20 marca 2025 obchodziła swój piękny jubileusz życiowy – 90. urodziny
pani AURELIA SZKUTA
z Trzycieża
Z tej okazji dużo zdrowia, szczęścia, uśmiechu na twarzy oraz błogosławieństwa Bożego na dalsze lata życzą córki Halina i Grażyna, zięciowie, wnuki z małżonkami, prawnuczęta.

GŁ-168

To możliwość spełnienia marzeń sprawia, że życie jest tak fascynujące.

Kochanej Żonie, Mamusi, Babci i Teściowej

pani MUDr SULTANIE GAWLIK

z okazji zacnego jubileuszu życiowego wszystkiego, co najlepsze życzą syn Krzysztof z żoną Blanką, córka Aleksandra z mężem Dariuszem, wnuci Marek, Magdalena, Karolinka i Dominik oraz mąż Staszek.

GŁ-172

WSPOMNIENIA

Kto w sercach żyje tych, których opuścił, ten nie odszedł...

W dniu 21 marca mija pierwsza bolesna rocznica, kiedy po długiej i ciężkiej chorobie odszedł od nas na zawsze

śp. HENRYK KIEDROŃ

Wspominamy z miłością i bólem w sercu. Żona Eva z rodziną.

GŁ-169

Odeszła, ale w sercach naszych żyć będziesz stale.

Dnia 20 marca minęła druga bolesna rocznica, kiedy opuściła nas Kochana Mamusia

śp. HELENA MENDROKOWA

z Końskiej-Podlesia

O chwilę wspomnień i modlitwę proszą synowie Andrzej i Władysław z rodzinami.

GŁ-164

TRZYNIEC-OSIEDLE – Zaprasza

na zebranie sprawozdawcze w niedzielę 23. 3. o godz. 15.00 do Domu PZKO im. Adama Wawrośa w Trzycie na Tarasie. Można wykupić znaczki członkowskie.

OFERTY

MAŁOWANIE I CZYSZCZENIE DACHÓW, betonowej dachówki, płotów, elewacji i inne.

Tel. 732 383 700. Balicki.

GŁ-135

KUPIE jakiegokolwiek instrumentu muzycznego i antyki. Tel. 608 374 432.

GŁ-092

WYSTAWY

CZ. CIESZYN, ZARZĄD GŁÓWNY PZKO, ul. Strzelnicza 28, galeria w holu na parterze: wystawy pt. „Przodkowie Piastów cieszyńskich” i „Potomkowie Piastów cieszyńskich na polskim tronie”. Czynne w godzinach otwarcia budynku.

CZ. CIESZYN, KONGRES POLAKÓW, ul. Grabińska 458/33: wystawy pt. „Święty Jan Paweł II” oraz „Ofiarne życie Anny Ruckiej (1903-1944)”. Czynne od wtorku do piątku w godz. 8.00-15.00.

MUZEUM TĘŚIŃSKA, ul. Główna 115/15, Cz. Cieszyn: wystawa pt. „Hans Mrogała (1914-1975)”. Czynna: w godz. 8.00-16.00, so i nie: w godz. 9.00-17.00.

TRZYNIEC, GALERIA MIASTA TRZYŃCA, Rynek Wolności 526, Trzyniec:

do 28. 3. wystawa Karin Pifarikowej pt. „Čistá práce”. Czynna: po-pt: w godz. 8.00-16.00.

TRZYNIEC, MUZEUM HUTY TRZYNIECKIEJ i MIASTA TRZYŃCA, Sala Wystaw, ul. Frydecká 387: do 25. 5. wystawa pt. „Czekolada w Czechosłowacji”. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00.

▲ do 27. 5. wystawa pt. „Życie i czasy Karla Čapka”. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00.

CO ZA OLŻĄ

COK „Dom Narodowy”, Miejska Galeria Sztuki Współczesnej, Rynek 12, Cieszyn: do 4. 4. wystawa Ewy Pietras pt. „Afterglow”. Czynna: po-pt: w godz. 10.00-16.00.

▲ **Galeria Ceglana:** do 18. 4. wystawa pt. „Młyn”. Czynna: po-pt: w godz. 10.00-16.00. ▲ **Centrum Folkloru Śląska Cieszyńskiego:** do 30. 5. wystawa Antka Szpyrcy pt. „Sercem malowane”. Czynna: po-pt: w godz. 10.00-16.00. **MUZEUM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO, Galeria Wystaw Czasowych, ul. T. Regeera 6, Cieszyn:** ekspozycja stała pt. „Sztuka gotyku i renesansu”. Wejście z przewodnikiem: wt, cz i pt: w godz. 10.00-14.00; śr: w godz. 12.00-16.00; so: w godz. 10.00-15.00; nie: w godz. 10.00-14.00.

Czas tak szybko płynie...

Dnia 23 marca upłyne 30 lat od chwili, gdy ucichło nagle serce naszego Kochanego Ojca i Dziadka

śp. FRANCISZKA PRYMUSA

z Karwiny

Nasze myśli powracają do chwili, kiedy był z nami. Z miłością wspominają córka, synowie, wnuczki i wnukowie z rodzinami.

GŁ-170

Na zawsze jesteś w sercach naszych...

Dziś, 21 marca, wspominamy 100. rocznicę urodzin

śp. inż. JANA ŚŁOWIKA

z Karwiny

Z miłością wspominają żona oraz córki z rodzinami.

RK-015

Los zabiera nam bliskich, ale nie zabiera wspomnień i miłości.

Dzisiaj, 21 marca 2025, mija 20. rocznica śmierci naszego Kochanego

śp. HENRYKA SWACZYNY

z Karwiny-Raju

Z miłością i szacunkiem wspominą córka Barbara z rodziną.

RK-016

NEKROLOGI

Nie umiera ten, kto trwa w sercach i pamięci naszej...

W najgłębszym smutku i żalu pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 14 marca 2025 opuściła nas na zawsze w wieku 81 lat nasza Kochana Mama, Babcia, Prababcia, Teściowa, Siostra, Szwagierka, Kuzynka i Ciocia

śp. MAŁGORZATA GODULA

z Hawierzowa-Suchej, ostatnio zamieszkała w Suchej Górnej

Naszą Drogą Zmarłą pożegnamy w poniedziałek 24 marca 2025 o godz. 14.00 w kościele ewangelickim w Hawierzowie-Suchej Średniej, a następnie złożymy do grobu na cmentarzu w Suchej Górnej.

W smutku pogrążona rodzina.

GŁ-174

Pragniemy serdecznie podziękować personelowi medycznemu szpitala Trzyniec-Sosna i Sanatorium w Jabłonkowie za wzorową i ofiarną opiekę w czasie choroby naszego Tatusia i Dziadka

śp. JÓZEFA JANITKA

Dziękujemy również PZŚ „Hutnik”, Trzynieckiej Projektacji oraz wszystkim uczestnikom pogrzebu za przekazane kwiaty i słowa otuchy. Serdeczne Bóg zapłać dla ks. Franciszka Wrubla za dostojne przeprowadzenie mszy św., za piękny śpiew Irenie Zawadzie, a także dla organisty Tadeusza Przyhody.

Zasmucona rodzina.

GŁ-173

Znajdź nas na YouTube

Dachy – remonty, dachy płaskie, kominy

Tel. +48 601 532 642

GŁ-600

www.ajesucho.cz
e-mail: ajesucho@seznam.cz

TECHNICZNE OSUSZANIE WYNAJEM OSUSZACZY OSUSZANIE PO ZALANIU

tel. +420 608 772 213

GŁ-398

PROGRAM TV

PIĄTEK 21 MARCA

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Agape blisko Ciebie **8.00** Rodzina Kanderów. Barbórka **9.05** Ranczo 6 (s.) **9.55** Komisarz Alex (s.) **10.45** Ojciec Mateusz 18 (s.) **11.35** Okrasa lamie przepisy **12.10** Agrobiznes **12.50** Natura w Jedyne. Na granicy zagłady **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy (mag.) **18.45** Akacjowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.25** Piłka nożna. Eliminacje mistrzostw świata **23.10** Konsul (komedia kryminalna).

TVP 2

6.05 Wstęp wolny **6.20** Anna Dymna - spotkajmy się (talk-show) **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** Operacja zdrowie (mag.)

11.50 Tańcząca ze światem – Grecja

Chios - wspaniała wyspa, która zachowała liczne ślady swojej genialnej przeszłości. Charakterystyczne dla tej wyspy są plantacje mastyksu, który wykorzystywany jest w zasadzie do wszystkiego. Liczne wioski rybackie zapewniają niezapomniane kulinarne doznania, bo tułejsza kuchnia opiera się na wyśmienicie przygotowywanych owocach morza. Edyta Herbuś poszuka na wyspie starożytnych śladów Homera.

12.30 Kolo fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa - pałac tajemnic **16.00** Kolo fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.45** Postaw na milion (teleturniej) **21.45** Cudowne lata (s.) **22.45** To jest grane (pr. muz.) **23.20** Kino relaks. Nasze najlepsze wesele (komedia).

TVP

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Czarna Dąbrowka **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Kuchenne rewolucje. Trzeci **13.25** Ukryta prawda **16.35** Detektywi (s.) **17.40** Ukryta prawda **18.50** Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich **19.00** Fakty **20.00** Tenet (thriller SF). **23.15** Błade. Wycieczny łowca 2 (horror, Niemcy/USA).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.25** Gliniarze (s.) **14.35** Dlaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112. Amanita Muscaria **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.55** Must be the music **22.05** Krew (s.) **23.10** Nowe oblicze Greya (melo-dramat).

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Magnum (s.) **9.45** Musicalowe melodie **10.00** Buleczki z rana **10.30** Sprawę prowadzi Imma Tataranni (s.) **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Na tropie **14.35** Bana-nowe rybki **15.30** Uśmiechy Mileny Steinmasslowej **16.10** Lopatologicznie **17.00** Podróż po Algierii **17.30** AZ kwiz **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Dziecko (s.) **21.10** Wszystko-parti **22.05** Hercule Poirot (s.) **23.00** Z archiwum telewizyjnej rozrywki **0.10** Besa (s.) **1.00** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Wspaniałe duńskie pustkowie **9.25** Przygody nauki i techniki

9.55 Urodzona 1918

Wyjątkowy dokument Evy Tomanowej opisuje losy świadka urodzonego w 1918 roku, które w naturalny sposób splatają się z losami państwa czechosłowackiego. Pani Śrutkova urodziła się w październiku 1918 roku w Wiedniu. Jej życie splata się z wielkimi wydarzeniami naszej republiki. W dokumencie wspomina Heydricha, okupację i wolność po 1989 roku. Dokument łączy małe historie osobiste z dużymi historiami narodowymi. Tworzy to wyjątkowe, prawdziwe, a przede wszystkim osobiste świadectwo, w którym możemy obserwować, jak czas oddziela to, co istotne od tego, co nieistotne wie wspomnień stuletniej osoby.

10.55 Misja poszukiwania miłości **11.30** HMS w lekkoatletyce 2025 (transmisja) **14.35** Dzikie koty **15.30** Kraina Dana Barty **16.00** Puchar Świata w biathlonie 2024/2025 (transmisja) **17.40** Pojedynek tytanów **18.30** Odyseja: mit czy rzeczywistość? **19.30** Bogowie i bohaterowie antycznych mitów **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Trzy dni Kondora (film) **22.00** Przyjaciele Eddiego (film) **23.40** Walczące kobiety **0.30** Magia Wielkiej Brytanii.

NOVA

6.00 Śniadanie **8.20** Ulica (s.) **9.25** Pewna rodzina (s.) **10.50** Dr House (s.) **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.25** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.40** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **15.30** Zamienimy się żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Mozaika (s.) **21.40** Na krawędzi (film) **0.00** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **6.55** M.A.S.H. (s.) **9.25** Koledzy (s.) **10.50** Zoo Nowe początki (s.) **11.50** Agenci NCIS (s.) **13.40** Policja w akcji **14.35** Incognito **15.45** Tak jest, szefie! **16.50** Nakręty do stołu **18.00** Zoo Nowe początki (s.) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Kochamy Czecho **22.00** Mój mąż sobie z tym poradzi! **23.25** Tak jest, szefie! **0.30** Policja w akcji.

SOBOTA 22 MARCA

TVP 1

6.20 Balans bieli **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.40** Rok w ogrodzie **8.20** Pełnosprawni **8.50** Ranczo 6 (s.) **9.50** Komisarz Alex (s.) **10.45** Ojciec Mateusz 32 (s.) **11.45** Fascynujące miejsca. Fascynujący czas wiosny. **12.05** Fascynujące miejsca. Fascynująca Szwajcaria **12.30** Gwiazdy w południe. Teksas za rzeką (western USA) **14.25** Okrasa lamie przepisy. Polskie wędzonki **14.55** Sanatorium miłości 7 (reality show) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Telexpress **17.35** Pan Mama (s.) **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Krew z krwi 3 (s.) **21.20** Hit na sobotę. Hotel Mumbai (thriller) **23.35** Zatoka szpiegów 2 (s.).

TVP 2

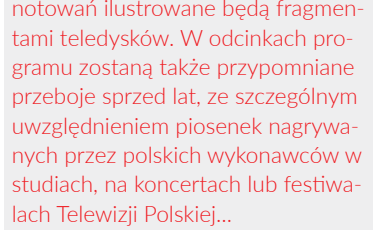
6.00 Barwy szczęścia (s.) **6.35** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie

11.15 To jest grane

To autorski program znanego i cenionego dziennikarza muzycznego Marka Sierockiego, prezentujący największe hity i wzboagony o cenny komentarz autora. Prezentowane będą najwspanialsze przeboje z wybranych, światowych list przebojów. Utwory znajdujące się na czołowych miejscach muzycznych notowań ilustrowane będą fragmentami teledysków. W odcinkach programu zostaną także przypomniane przeboje sprzed lat, ze szczególnym uwzględnieniem piosenek nagrywanych przez polskich wykonawców w studiach, na koncertach lub festiwalach Telewizji Polskiej...

16.45 Fantastyczne zwierzęta: Zbrodnie Grindelwalda (film)

11.50 Dobry tytuł **12.20** Czerdziestolatek (s.) **13.25** Poczet świrów polskich **14.00** Familiada (teleturniej) **14.35** Kolo fortuny (teleturniej) **15.15** Szansa na sukces. Opole 2025 **16.20** Na dobre i na złe (s.) **17.15** Postaw na milion (teleturniej) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.45** No... wiadomo (mag.) **19.15** Słowo na niedzielę. Czyj jest Wielki Post? **19.25** Rodzinka.pl (s.) **20.00** The Voice Kids **8.22.20** Jutro będziemy szczęśliwi (komediodramat).

TVP

5.45 Ukryta prawda **6.45** Kuchenne rewolucje. Białogard **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Na Wspólnej (s.) **13.10** MasterChef Nastolatki **14.30** Niezwykłe Stany Prokopa **15.30** Magda gotuje internet (mag.) **16.10** Skoki narciarskie. Zawody Pucharu Świata w Lahti **19.00** Fakty **19.30** Mam talent! (pr. rozr.) **21.20** Praktykant (komedia USA) **23.50** Mission. Impossible 4 - Protokół duchów (film sensacyjny).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.00** Ewa gotuje (mag.) **11.30** Uroczysko (s.) **12.30** Gliniarze (s.) **16.30** Nasz nowy dom (reality show) **17.50** Awantura o kasę (teleturniej) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.55** Kabaret na żywo. Chyba Czesław **22.00** Transformers. Zemsta Upadłych (film SF USA).

TVC 1

6.00 Co umiały nasze babcie **6.25** Pół pieszka **7.00** Lopatologicznie **7.50** Jak Anusia z hrabiną zdobyły gwiazdkę z nieba (bajka) **9.05** Uśmiechy Simony Staśowej **9.45** Gejzer **10.15** Ojciec Brown (s.) **11.05** Wszystko-party **12.00** Z metropolii. Tydzień w regionach **12.25** Nasze hobby **13.00** Wiadomości **13.05** Taniec przez dwa piekła (bajka) **14.05** Czarownica znad Kredowego Potoku (bajka) **14.45** Czerwona Divusze (bajka) **15.35** Śmierć głupca (film) **16.55** Hercule Poirot (s.) **17.50** Kot to nie pies **18.25** Chłopaki w akcji **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.05** Cuda natury **21.20** Wszystko-party **22.05** Żandarm i policjantki (film) **23.40** Maigret (s.) **1.20** Bolkoviny.

TVC 2

6.00 Cudowne duńskie pustkowie **6.50** Grecja z lotu ptaka: Południe **7.40** Mistrzowie medycyny **8.05** Na rowerze po Czechach **8.45** Wędrówki po Czechach **8.45** Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze **9.40** Lotnicze katastrofy **10.25** Auto Moto Świat **10.45** Auto Moto Test **11.00** Babel **11.30** HMS w lekkoatletyce 2025 (transmisja) **14.35** Emil Zátopek **14.50** Cudowna planeta **15.45** Patagonia - życie na końcu świata **16.30** Hokej: Tipsport ELH 2024/2025 (transmisja) **20.20** Okręt (film) **23.45** Wiadomości w czeskim j. migowym **0.00** Babilon Berlin (s.).

NOVA

6.00 Karate owca (s. anim.) **6.10** Stacijkowo (s. anim.) **6.35** Alvin i wiewiórki (s. anim.) **6.55** My, właściciele domków letniskowych **7.45** Lodówka, opowiadaj **8.30** Weekend **9.10** Dynastia Novaków (s.) **10.15** Prognoza na miłość (film) **12.15** Zakręcenie (film) **14.10** Bridget Jones III (film)

16.45 Fantastyczne zwierzęta: Zbrodnie Grindelwalda (film)

Niestety Grindelwald spełnił swoją groźbę i uciekł z więzienia, po czym zaczął gromadzić zwolenników zupełnie nieświadomych prawdziwego celu jego działań, jakim jest wyniesienie czarodziejów czystej krwi ponad wszystkie niemagiczne istoty. Aby pokrzyżować plany czarodziejstwa, Albus Dumbledore (Jude Law) werbuje swojego byłego ucznia – Newta Scamandera, który zgadza się pomóc, nieświadomy czyniących na niego niebezpieczeństw. W coraz bardziej skonfliktowanym świecie czarodziejów do podziałów dochodzi nawet między najbliższymi przyjaciółmi i krewnymi, których miłość i lojalność zostaną wystawiane na próbę.

19.30 Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Pościg - wydanie specjalne **21.50** Więzieni labiryntu: Lek na śmierć (film) **0.45** Bridget Jones III (film). **PRIMA** **6.00** Statkiem przez Kornati **6.05** Wilk i zając (s. anim.) **6.25** M.A.S.H. (s.) **8.20** Włocyskije **8.55** Autosalon. tv **10.10** Incognito **11.15** Kochamy Czecho **13.10** Mój mąż sobie z tym poradzi! **14.35** Brygada Upał (film) **16.35** Zajazd pod Kamiennym Stolem (film) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Czesław **22.00** Transformers. Zemsta Upadłych (film SF USA).

NIEDZIELA 23 MARCA

TVP 1

6.20 Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **6.55** Słowo na niedzielę. Czyj jest Wielki Post? **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach **8.00** Tydzień **8.30** Moje zdrowie. Cholesterol (mag.) **8.45** Zmiennicy (s.) **10.55** Komisarz Alex (s.) **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Aniol Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.45** Pielgrzymi Nadziei **13.10** Natura w Jedyne. Subtropikalne Królestwo Słońca **14.05** Polskie Parki Narodowe. Drawieński Park Narodowy **14.40** C.K. Dezerterzy (komedia) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Telexpress **17.35** Daję słowo - Maciej Orłoś 2 (talk-show) **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Zatoka szpiegów 2 (s.) **21.20** Sanatorium miłości 7 (reality show) **22.25** Zakochana Jedyńka. Wielkie wesele (komedia USA).

TVP 2

6.00 Barwy szczęścia (s.) **6.30** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.00** The Voice Kids 8. Przesłuchania w ciemno **11.55** Piłka nożna kobiet. Liga hiszpańska: Barcelona - Real Madryt **14.00** Familiada (teleturniej) **14.35** Kolo fortuny (teleturniej) **15.10** Szansa na sukces. Opole 2025 2. Grażyna Łobaszewska **16.10** Cudowne lata **17.15** The Voice Kids 8 **18.20** Maxima. Droga na tron **19.20** Rodzinka. pl (s.) **20.00** Papillon. Motylek (dramat biograficzny). **22.20** W poszukiwaniu dobrego filmu (mag.) **23.00** Kod Annie Parker (film USA).

TVP

5.50 Bitwa o gości (reality show) **6.45** Kuchenne rewolucje. Grudziądz **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Niezwykłe Stany Prokopa (pr. rozr.) **12.20** Co za tydzień **13.00** Mam talent! (pr. rozr.) **14.50** Kuchenne rewolucje **16.00** Skoki narciarskie. Zawody Pucharu Świata w Lahti **19.00** Fakty **19.30** The Traitors. Zdradcy (pr. rozrywkowy) **21.50** Teściowie (komedia). **23.30** Supierwizjer (mag.)

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.30** The Americas (s.) **12.30** Śmierć. Poszukiwacze zaginionej wioski **14.15** Must be the music (pr. rozrywkowy) **16.30** Nasz nowy dom (reality show) **17.30** Awantura o kasę (teleturniej) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.30** Państwo w państwie **19.55** Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami **22.25** Teściowie (s.).

22.55 Chłopaki nie płaczą (komedia)

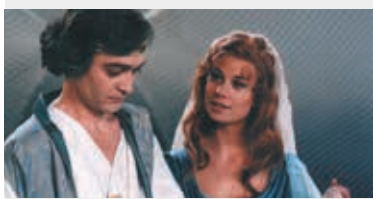

Kuba Brenner, aby pomóc swojemu nieśmialemu przyjacielowi Oskarowi, wynajmuje w agencji towarzyskiej dwie panie. Po upojnej nocy okazuje się, że chłopcy nie byli przygotowani finansowo. „Opiekun artystyczny” dziewczyn zabiera w ramach rekompensaty drogocenną rzeźbę należącą do wujka Oskara. Kłopoty chłopców zaczynają się, gdy Kuba udaje się do agencji, aby wykupić figurkę i trafia w sam środek mafijnej transakcji... Idiotyczny przypadek sprawia, że w klubie dochodzi do strzelaniny, podczas której Grucha i Bolek zostają ranni...

TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów **6.25** Świadek (film) **6.50** O głupiej żonie (bajka) **7.05** Śmierć głupca (film) **8.25** Buleczki z rana **8.50** Lopatologicznie **9.50** Kalendarium **10.05** Kamera na szlaku **10.35** Obiektyw **11.05** Przygody kryminalistyki (s.) **12.00** Pytania Václava Moravca **13.00** Wiadomości

13.05 Czarodziejka (bajka)

Tajemnice, którą od osiemnastu lat skrywa stara wieża głęboko w lesie, zna jedynie wróżka Daphne. Tylko dzięki jej opiece małe dziecko, które miało zginąć z woli złej królowej, wyrosło na księcia i następcę tronu. Co zrobi królowa Grozelis z zagrożeniem, jakie niesie ze sobą nieoczekiwany szok? Jak książę poradzi sobie z miłością do dziewczyny Johanki, podopiecznej czarodziejki Mony?...
14.15 Księżniczka za trzy korony (bajka) **15.10** Sardynki czyli życie pewnej rodzinki (film) **16.25** Było nas pięcioro (s.) **17.30** Ranczo pod Zieloną Siódemką (s.) **18.25** Co umiały nasze babcie **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Głowa Meduzy (s.) **21.10** Wybórna SHOW **22.00** Najlepsze gafy **23.15** Sprawy detektyw Murdocha (s.) **0.00** Gejzer.

14.15 Księżniczka za trzy korony (bajka) **15.10** Sardynki czyli życie pewnej rodzinki (film) **16.25** Było nas pięcioro (s.) **17.30** Ranczo pod Zieloną Siódemką (s.) **18.25** Co umiały nasze babcie **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Głowa Meduzy (s.) **21.10** Wybórna SHOW **22.00** Najlepsze gafy **23.15** Sprawy detektywa Murdocha (s.) **0.00** Gejzer.

TVC 2

6.00 Prywatne muzea **6.10** Sto dni w Wersalu **6.55** Czechosłowacki tygodnik filmowy **7.10** Poszukiwania utraconego czasu **7.30** Historie.cs **8.25** Walczące kobiety **9.15** Dzikie Światy Magellana **10.05** Kraina Dana Barty **10.35** Misterium gotyki: kiedy katedry sięgały niebios **11.25** Nie poddawaj się **11.50** Po nas nie będzie potopu **12.20** Historie budowl **12.30** HMS w lekkoatletyce 2025 (transmisja) **14.30** Magazyn chrześcijański **15.00** Magazyn religijny **15.25** Kot to nie pies **16.00** Misja poszukiwania miłości **16.30** Hokej: Tipsport ELH 2024/2025 (transmisja) **20.20** Shalako (film) **22.15** Skandali-sta Larry Flynt (film) **0.00** Wiadomości w czeskim j. migowym.

NOVA

5.55 Karate owca (s. anim.) **6.05** Stacijkowo (s. anim.) **6.30** Alvin i wiewiórki (s. anim.) **6.55** Policja Modrava (s.) **8.20** Życie na zamku (s.) **9.20** My, właściciele domków letniskowych **10.15** Twój cudowny ogród **10.55** Lodówka, opowiadaj **11.55** Za pięć dwunasta **13.00** Comeback (s.) **14.10** Właścicie jesteśmy normalni (film) **16.10** Mój brat ma fajnego brata II (film) **18.05** Pościg: wydanie specjalne **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Sprawy niesamowitej Marty (s.) **21.35** Policja Modrava (s.) **22.50** Odlamki **23.25** Ostatni skaut (film) **1.40** Pościg - wydanie specjalne.

PRIMA

6.00 Wilk i zając (s. anim.) **6.20** M.A.S.H. (s.) **8.45** Prima Czecho **9.20** Prima świat **9.50** Incognito **11.00** Partia Terezi Tománekowej **12.05** Poradnik domowy **13.00** Poradnik Pepy Libickiego **14.05** Ogródnik w zasięgu ręki **14.45** Poradnik Ładi Hruški **15.40** Czeskie domki letniskowe marzeń **16.35** Prezydentka (film) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Prázdny s Broučkem (film) **22.05** Zaułek koszmarów (film) **1.00** Blitz (film).

PONIEDZIAŁEK 24 MARCA

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Studio Raban **8.00** Rodzina Kanderów (s.) **9.00** Ranczo 6 (s.) **9.50** Komisarz Alex (s.) **10.45** Ojciec Mateusz 18 (s.) **11.35**

POSTSCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

WEHIKUŁ CZASU

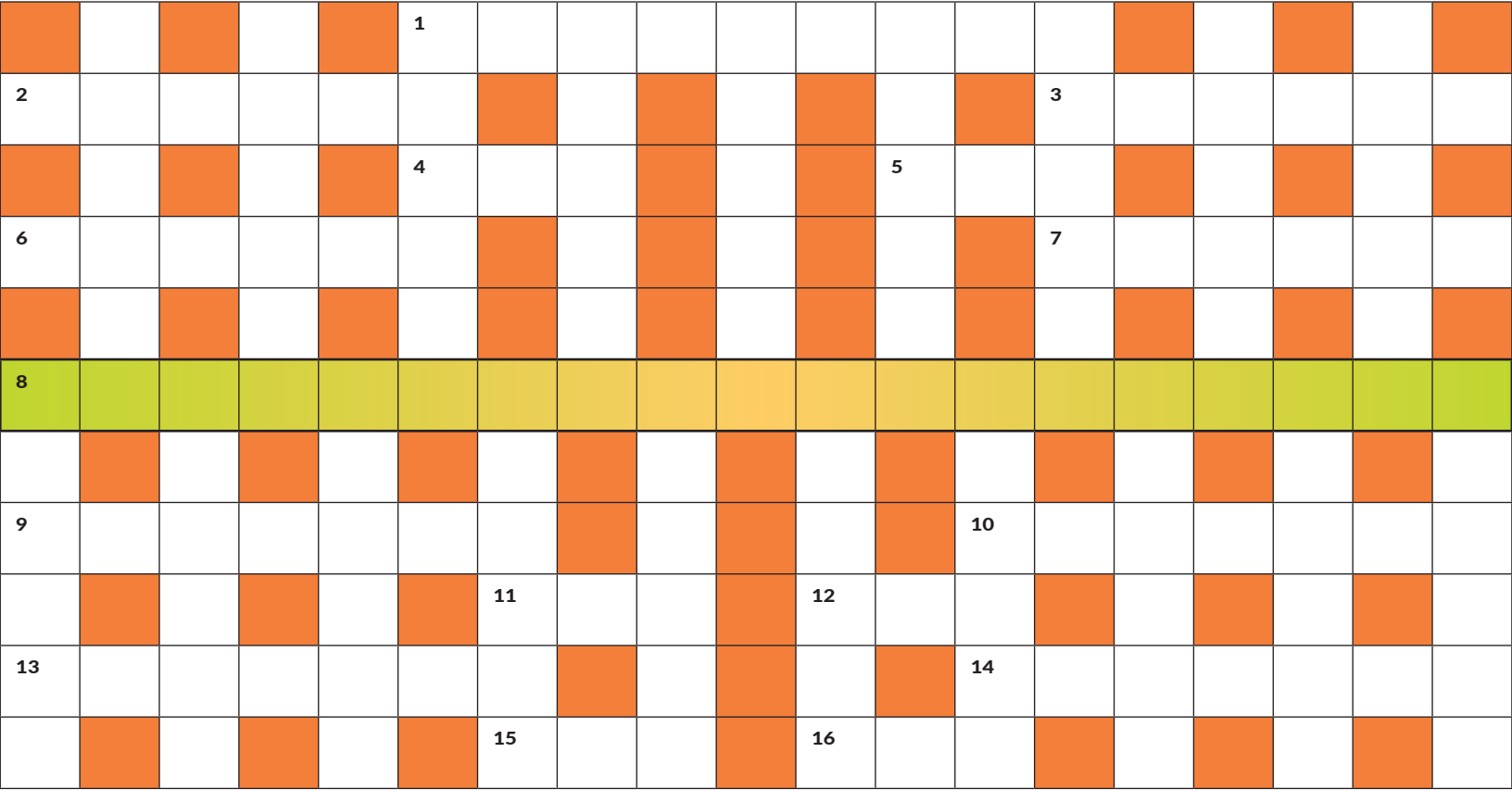
Tak było...

...tak jest

• Tym razem na nasze zaproszenie do wspólnego fotografowania odpowiedział Bolestaw Bulawa, który przysłał nam współczesne ujęcie kościoła w Stonawie. Archiwalna fotografia pochodzi ze zbiorów Władysława Owczarzewo. Dziękujemy za współpracę.

KRZYŻÓWKA KOMBINOWANA

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w środę 2 kwietnia 2025 r. Nagrodę z 7 marca otrzymuje Józef Nastulczyk z Karwiny-Raju. Autorem dzisiejszej łamigłówki jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie krzyżówki kombinowanej z 7 marca: JAK W SERCU TAK I W GŁOWIE

Rozwiązaniem jest przysłowie polskie...

POZIOMO:

- cykl ośmiu opowiadań Zofii Nałkowskiej wydany w 1946 w Warszawie
- obok „Odysei” drugi z eposów, których autorstwo tradycja przypisuje Homerowi
- stolica Turcji
- żółtodzioby ptak z rodziny drozdowatych lub wyspa na Morzu Egejskim
- Cable News Network, amerykańska telewizja informacyjna
- sklep pełen medykamentów
- ssak skaczący po tatrzańskich skałach, symbol Tatrzańskiego Parku Narodowego

8. ROZWIĄZANIE DODATKOWE

- ozdobny przedmiot przeznaczony do zapinania czegoś
- stan w USA ze stolicą w Montgomery
- ...królowej – kolorowy motyl lub młody chłopiec ze szlacheckiego rodu pełniący służbę przy osobie należącej do rodu magnackiego
- grupa ludzi wywodząca się od wspólnego przodka, linia, dynastia
- coś bardzo rzadko spotykanego, trudnego do zdobycia, a przez to cennego lub delikatnego dla smakoszy
- azjatycka trawa ozdobna, jednoroczna, zwana łzami Jobowymi

- pseudonim literacki Adama Asnyka
- wyspa w archipelagu wysp Tonga.

PIONOWO:

ALEPPO, ARAFAT, BRECON, ĆWIREK, DRABIK, DUSTIN, IMADŁO, LUDWIŚ, MAANAM, MAKALU, MANEWR, OBOŹNY, ODCZYN, OKAZJA, RAZURA, TUAPSE, YANKEE, ZAPORA, ZGNITY.

Wyrazy trudne lub mniej znane: KAO, ŁZAWICA, ZAPINKA

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

MINISTERSTWO KULTURY

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie

Fundacja POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE im. Jana Olszewskiego

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA”

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyń, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu”, ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyń 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Szymon Brandys, brandys@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratorom prowadzi PNS, a.s. Páteřická 1/2773, 193 00 Praha 9-Horní Počernice. Zamówienia pod adresem: První novinová společnost, a.s., Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz. Reklamacje tel. 800 400 412 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a. s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indexu 42501, ISSN 2570-8708.

„Głos” należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS